

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De deo uno, et trino - Cod. Ettenheim-Münster 202

Bach, J.

[S.l.], 1636

Quaestio II

[urn:nbn:de:bsz:31-118088](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-118088)

a potestate vitali est ab oculo solum tanquam a causa materiali extrin- 25.
seca, nunti gratia in priori secundum aliquos physici pendet a
sibus corporeis, vel dolor spiritualis demeritorum ab igne in-
ferni, at hoc modo dicimus transeat consequens a. transeat,
quod multi id negant, et utrum bene nec ne. h. e. hunc locum definire,
sit oculi corpore tanquam potestate vitali elevari ad producendam
in se visionem Dei nego consequens ratio disparitatis est, quod potestate
obediencialis producit gratiam, dolorem spirituales et visionem
Dei per modum causa materiali et inobediencialis et mortua, si datur in
creaturis fundatur in re creata, prout est res creata in genere.
contra vero potestate obediencialis producit visionem Dei per modum
causa aut principij vitalis fundatur in illa creato prout est tales
ens creatum hinc prout est illius creato, et ideo licet oculi potest
per absolutam Dei potestatem concurrere ad productionem visionis
beatificam in illa creato, h. t. potest elevari ad producendam
visionem beatificam in seipso, quod in eam per potestatem vitalis
obediencialis producit, cum in huiusmodi potestatem obediencialis
lem h. particeps, cum ut constat ex dictis supra.
Ex dictis colligi potest nec ullum alium remanet potest
elevari ad videndum vel persequendum Deum, quod est eadem
omnino ratio de oculo.

QUESTIO II

De lumine gloriae.

ARTICULUS I.

An intellectus indigeat lumine gloriae ad videndum
Deum.

Constat ex supradictis intellectum creatum potest videre Deum, et qui-
dem ita ut activus concurrat ad ipsam Dei visionem, et per
virtutes suas naturales et per potestatem obediencialis, iam vero exami-
nandum est, utrum illi indigeat lumine gloriae ad eandem visionem.

porro

porro nota huiusmodi gloria intelligitur qualitas quaedam superna-
lis & permanens superaddita illi cui, quae deum illi, elevatur
ad eliciendum Dei visionem, sicut eadem potentia illi cui per
habituem fidei elevatur ad eliciendum actum fidei supernalis,
& voluntas per habituem caritatis elevatur ad eliciendum actum
caritatis supernalis.

Supponendum est tanquam certum de hoc, quod illi
creato indigeat aliquo principio supernali ad videndum Deum,
sive illud sit habitus creatus, sive aliquid aliud, constat ex scriptis
Venerabili in Christo ad nostrum de hereticis. ubi definitur beatus
indigere lumine gloriae ad videndum Deum, quod definitur
ad damnandum errorem ^{hereticorum} & Beguinarum asse-
rentium intellectuali naturam non indigere lumine gloriae ipsam
elevante ad videndum Deum, quod ab ex Concilio definitione
constat aliquis, supernale primum ad cognoscendum visionem ex ne-
cessariam illi cui creato ad illud eliciendum, sive illud sit qua-
litas permanens, sive aliquid aliud transiens, ut quod definitio
Concilio non sit illi de lumine increato, et aliter voluerunt,
quod quando Concilium definit beatos indigere lumine gloriae
ad videndum Deum, ut is significat per lumen gloriae illi
aliquid distinctum ab ipso Deo. huiusmodi a. innotatum in
notis dicitur. neque Concilium sit illi de ipsamet visione clara Dei,
et alii dixerunt, ut quod dum Concilium definit illum indigere
lumine ad videndum Deum loquitur de lumine, ut vel aliquo
distincto a visione, alioquin definitur illum indigere visi-
one ad visionem quod est negativum & definitio Concilio ne-
cessario debet illi de aliquo creato supernali primum ad visio-
nem sive permanente sive transiente, quare tunc remanet exa-
minandum: an lumen supernale permanens sit illi cui necessa-
rium ad visionem Dei.

Supponendum est rursus eam eadem eadem subordi-
nari prima in agendo, ita ut non possit agere absque eo quod causa prima
concurrat cum illa, & ideo nulla potentia creata licet naturalis
& ex se ois completa in actu primo proximo ad agendum, sed
ultimo completur per determinationem Dei de concurrendo cum
illa. hoc a. & discrimen inter potentiam naturalem & potentiam
supernalem, quod potentia naturalis prescindendo ab existentia
supernali potest existere concurrentem Dei & eius cooperationem licet
non semper eam exigat, eo quod interdum desit, aliquid aliud
naturale praequisitum ad actionem, v. g. potentia ignis cale-
factiva

videre Deum atq; alio Dei auxilio, quare cum definit
 mentes beatorum indigere lumine gloriae ad videndum Deum
 satis erit Conclutio, si dicatur per lumen gloriae illius aliquid
 principium supernale, prorsum ad visionem sine permanens
 sine transiens; addo tñ obiter in isti nove luminis gloriae n
 pōc illius habitum charitatis & grāe, ut nonnulliixerant
 apud Gabrielem in 4to dilt. 5. q. 2. art. 3. dub. 2. qd
 Conclutum asserit illibum beatorum indigere lumine gloriae
 ut ipse per lumen elevetur ad visionem Dei, atq; neg habitus
 charitatis neg habitus grāe elevat, illibum beatorum ad Dei visi-
 onem, ut constat qd huiusmodi habitus n̄ etiam in victoribus
 nec tñ in iis p̄stant huiusmodi elevationem.

P̄t̄ efficacitor p̄positio haec rōe: illicy viato-
 ris indiget habitus supernali & permanenti ad hoc ut eliciat
 actum fidei supernalem, similiter voluntas indiget habitus
 charitatis & spei supernali & permanenti ad elicendum actum
 charitatis & spei supernalem. Et etiam illicy ex t̄o indiget
 lumine supernali & permanenti ad produendam in se visionem
 Dei. Conseq; p̄t̄: qd e p̄o rōe, alim. e. clara & intuitiva Dei
 visio n̄ est magis supernalis quam actus fidei vel spei & charitatis,
 ita illicy p̄t̄ h̄c in ordine ad visionem Dei, quomōdō modum
 illicy p̄t̄ h̄c respectu actus fidei & voluntas respectu actus spei &
 charitatis, ac quomōdō sicut illicy indiget habitus supernali
 & permanenti fidei & voluntas habitus supernali & permanenti
 charitatis & spei, ita per huiusmodi habitus permanentes ele-
 ventur ad elicendum actum fidei vel spei aut charitatis, ita
 etiam illicy licet indiget habitus supernali & permanenti lumi-
 nis gloriae ut per eum elevetur ad visionem Dei. h̄c p̄t̄ ex
 Tractate de Fide, spe, & Charitate, & p̄m̄quē, constat ex Trid.
 ses. 6. cap. 7. ubi definitur in iustificandō infundi habitum
 fidei, spei, & charitatis, quos cum aliquid deficiant n̄ deperdi
 nisi per peccata opposita, ut d̄m̄q; Tractate allegatob, sequit
 eodem habitus fidei, spei, & charitatis permanentes, nulla. a.
 rōe p̄t̄ assignari cur huiusmodi habitus permanentes infundant,
 nisi qd illicy & voluntas indigent habitus permanentibus ut
 eleventur ad elicendos actus virtutum supernalium.

Obiactio prima: aqua Baptismi n̄ est magis impro-
 portionata ad produendam grām in Anima quam n̄ illibum
 ad produendam visionem Dei in seipso, sed aqua n̄ indiget
 ille qualitate supernata ad produendam grām in Anima
 Et neg

Et neq. illis indiget lumine supradicto ad produendam visionem 27.
Dei in seipso.

Re vel aqua Baptismi concurrat solum moraliter ad produendam gratiam baptismalem, ut in illa docent, vel concurrat physice, ut alij volunt, si concurrat solum moraliter, profecto nulla qualitas supradicta supradicta a aqua, ut eo modo producat gratiam, q̄ Deus intuitu Smti Baptismi absq. ulla qualitate supradicta supradicta potest producere gratiam Smtalem in h̄a, q̄ est Smtu sine aquam baptismi producere moraliter gratiam. si a. aqua baptismalis concurrat physice ad produendam gratiam Smtalem, tunc dicitur, si sit potibilis qualitas supradicta fluens & transiens r̄de, cuius aqua baptismalis elevatur ad produendam physice gratiam in h̄a, cuius etiam gratia producta e aliquo transiens; si a. Smtu physice concurrat ad produendam gratiam, tunc dicimus, si potibilis sit qualitas supradicta fluens vel transiens r̄de, cuius aqua physice elevatur ad produendam gratiam in h̄a, ut nulli concedunt, tunc est q̄ huiusmodi qualitas sit admittere in Smtu; si a. predicta qualitas n̄ sit potibilis, ut nonnulli concedunt, q̄ nobis n̄ obest, tunc videndum erit Smtu elevari ad produendam gratiam sine ulla qualitate supradicta a Deo, extrinseca assistente, deinde neq. consequi objectionis, r̄de, ut patet, q̄ cura visio Dei sit aliqua permanens in illu, ideo in illu, ut ipse conuoluit operetur, debet dari aliqua qualitas p̄uicia permanens ad produendam huiusmodi visionem, cum huiusmodi qualitas n̄ repugnat.

Deo. Obiectus 2do: primus actus fidei, spei, & Charitatis sit producere a sola & nuda pot̄a illius aut charitatis assistente, Deo extrinseca. Et etiam visio Dei sit procedere a nuda pot̄a illius creati sine ulla habitu luminis supradicto. De primis actus fidei, spei, & Charitatis, cum pot̄a est dispositio morans sine per inuicem merito de congruo requirita ad infusionem habitus eiusdem fidei, spei, & Charitatis, n̄ necessarius exigit influxum ulla habitu supradicta vel qualitatis saltem permanentis supradicta illius aut voluntati. Dixi saltem permanentis, q̄ si sit potibilis qualitas transiens, que elevat illu ad aut voluntatem ad huiusmodi operationem, de qua re n̄ e hic locus definendi. In predictis potentis huiusmodi qualitas, capienda e visio .a. Dei cum sit in se necessaria, n̄ sit haberi r̄de dispositionis meritorie.

ad habitum humani, ac proprio ipsa, ut conualiter, fiat,
 exigit influxum humanis gloria inhaerentis in illi, et
 permanentis, quando a diximus primis actus fidei, spei, et
 Charitatis non exigit influxum vllig qualitatibus superadditis
 permanentis et supradictae illi, aut voluntati, tunc in qui-
 bus volumus de jo primis actibus fidei, spei, et Charitatis qui
 eliciuntur ab adultis quando convertitur ad fidem vel iusti-
 ficatur, huiusmodi, et actus neq. exigant neq. possit fieri.
 Dependunt ab habitu ad quem disponent, alioquin inter
 eodem actus et habitum daretur mutua dependentia, et mu-
 tua provitas in genere, ead. efficientis et in actis, imo et
 in eodem genere, ead. efficientis, quatenus habitus precedat
 ut actum in genere, ead. efficientis, physicae, et actus habitum
 in genere, ead. efficientis, meritoria vel moralis, sed e contra
 conuicem et probabiliorem sentiam, ut suppono ex Phila.

Quaerens: quid tribuat humana gloria illi?
 R^o lumen gloria, ut constat ex dubiis, elebat illi, ad
 visionem Dei, verum et magis explicatur huiusmodi eleuatio
 nullas propositiones circa illam afferemus.

¶ Dico autem primo. Lumen gloriae non ita
 eleuat illum creaturam ad visionem Dei, ut eam in se recipiat
 ut nec sanquam ibi eis totale, nec tanquam ibi partiali. Est
 contra Cabram 3 parte, p. 2. art. 2. disp. 2. ^{1^o} 2. ubi dicit
 huiusmodi esse dispositionem inaealem illi ad visionem Dei, eo qd
 vno recipitur immediate in lumine, mediate vero in illi.
 Etiam contra Salas tom. j. in jnam 2da tract. 2. disp. 8.
 sect. 3. ad jo. dicentem non esse improbabile qd vno recipitur
 in toto aggregato ex illi et lumine gloriae, nra vera proportio
 et corititer recepta a Theologis.

¶ P^o eadem contho: qd in visio Dei, recipitur in
 lumine gloriae vel recipitur in eo tanquam in toto et receptus
 totalis, vel tanquam in parte et receptus partiali, sed neutrum
 dici pot. E. Maror per a. p. 1. Prima pars vniuersalis p^o qd in
 visio totaliter recipitur in lumine, illi non videtur potum
 per se loquendo et simpliciter, sed tm denominatiue. Ex per acci-
 dens, nempe subiectando lumen in quo visio immediate recipi-
 retur et subiectaretur, atque hoc e absurdum. E. P. Minor
 huiusmodi arguti per a. p. 1. qd actus vitalis cuiusmodi e visio Dei
 imo e per se competit potum vitali, et per consequens videtur
 Deum, primo e per se conuenit potum, quae potum videre,
 cuius =

quomodo d. illis. Major. a. pti. qd videre Deum, qd effectus
fidei visionis Dei, primo e per se conuenit ei cui primo e
per se conuenit vno, quare si vno Dei primo e posse recipi-
atur in lumine gloria, eidem homini primo e per se conuenit
fidei huius effectus fidei, qui e videre Deum, e per consequens
eidem etiam homini primo e per se conuenit effectus formalis
eiusdem visionis Dei.

Iam vero 2da pars minoris primi argu, quae erat
visionem Dei n recipi in toto aggregato ex lumine e intellectu
huc in lumine tanquam in obiecto partiali. Pti. qd vno Dei
effectus suum formalem tribuit sibi intellectus n. o. homini e vno
Dei n recipitur in lumine, qd receptio visionis in obiecto ordi-
natur solum ad hoc vt vno tanquam fidei vitalis tribuat illi suum
effectum formalem vitalem qui e videre Deum. praeterca vno
pti. qd nulla e necessitas aut ratio sufficientis ad attendendum
qd vno Dei recipitur etiam in lumine, neg e. vlla hu-
manis ratio pt assignari e ne absq necessitate multiplicetur
obiecta visionis Dei, negandum e visionem Dei vno modo recipi
in lumine.

Obijcies imo: illis secundo um se n hie potam
completam vel natalem, ad sibi incompletam e vno contrariam
ad recipiendam e sustentandam visionem beatificam e intellectus
per lumen gloria debet eleuari ad recipiendam e sustentandam
visionem Dei, et qui n pt ad hoc eleuari nisi etiam ipsum lumen
in se tanquam in obiecto partiali recipiat visionem Dei e a mag
tanquam obiecto partiale sustentet. e.

Id concedo totum primum argu, sed nego assump-
tum, ratio e qd satis probabiliter dicitur qd lumen gloria super-
natale sufficienter eleuet intellectum ad recipiendam e sustentan-
dam visionem beatificam, eleuet, inquam, per suam entitatem
inherentem in intellectu disponendo ipsum ad recipiendam e susten-
tandam visionem, sicut calor e siccitas v. p. disponit maam
primam ad recipiendam e sustentandam formam ignis, quemad-
modum e. maam primam ex se n e complete apta ad recipiendam
e sustentandam eandem formam nisi disponatur per calorem e sici-
tatem quae sibi illis dispositiones natales, ita quoq illis per se
sumptis e inproporcionatis ad recipiendam e sustentandam
visionem Dei nisi ad hoc disponatur per lumen supernatale gloriae.

Quae: lumen gloriae n pt eleuare intellectum ad
efficiendam visionem beatificam, nisi ipsum human immediate
simul

simul cum illi effectiva concurrat ad producendam visionem Dei & neg. lumen gloria sit elevatum illum ad recipiendam & sustentandam visionem Dei, nisi immoderate simul cum illi concurrat ad illam recipiendam & sustentandam.

¶ Re negando conseq: ratio dignitatis est, quia cum causa efficiens contineat in se virtutem effectum in se illi ad visionem per lumen elevari in genere causa efficiens nisi ipsum lumen sit tale, ut in eius virtute effectus alius, quia rade continetur visio, quod est ipsum lumen, hoc cum illi effectus concessive ad visionem, atqui illi in genere causa materialis & subiectiva sufficienter & supernaturaliter elevatur ad visionem per positionem agentis, quod supra eius naturam & existentiam sit in ipso illi efficienter habere visionem, eo est ipso quod est agens potens habere visionem efficienter in illi supra eius naturam, sit etiam illi supra naturam recipere & sustentare visionem, ac provide supernaturaliter elevando illi in genere causa materialis & subiectiva ad visionem & solum denominando a positione hominis elevantis ipsum illum, sive est ipse illi prout connotat lumen in se inherens vel etiam ipsum elevans ad efficiendam visionem & dignum ad eam recipiendam, atq; ex his sit ^{cur} lumen non debeat recipere aut sustentare visionem licet elevet illum ad eam recipiendam & sustentandam, & quidem ita ut etiam ipse visionis sustentationem quod est & identificata cum visione, abingat in genere causa efficientis, sicut etiam agens naturale non modo formam naturalem quam producit, sed etiam eius sustentationem materiale effectivam est.

¶ Dicitur rursum: cuilibet agenti naturali respondet in se ipso potentia naturalis receptiva & etiam cuilibet agenti supernaturali debet respondere potentia receptiva vel passiva supernaturalis, est per consequens illi ita elevatur per lumen gloria, ut hoc cum ipso illi recipiat visionem beatificam.

¶ Re dicitur: consequens, cuilibet agenti naturali correspondet potentia passiva que sit naturalis. Quod quidem deo humana est extrinsecam ab ipso agente naturali, sive quoad id quod dicitur in obliquo est natura agens supernaturaliter, concedo, quia sit supernaturalis quoad naturam, vel quoad id quod dicitur in recto nego. Conseq: quia ipsamet existit rei naturalis respectu agentis supernaturalis & potentis agere in illam vel etiam eam disponere supra eius naturam & existentiam dicitur potentia receptiva est passiva supernaturalis, ratio autem agenti naturali correspondet potentia passiva naturalis.

nales etiam quoad suam entitatem, agenti vero supradicti suffi-
 cienter potest corrigendere potia supradictis ubi quoad denominatione
 extrinsecam e, qd agens naale cum n agat supra exigentiam vel
 nam sibi supponit potiam passivam naalem quoad entitatem
 cum a. agens supradicta agat supra nam sibi, n nec ratio
 exigit sibi supradicta iuxta eius exigentiam operetur, vel
 qd etiam disponat iuxta ratio exigentiam. Dixi vel qd etiam
 disponat, qd agens supradicta potest elevari potiam passivam sup
 naalem quoad entitatem etiam n non disponat illam per aliquod
 supradicta supradictum, ut contingit cum Deus infundit graam
 iustificacionem in hanc infantis baptizati, in quo casu Deus
 qd agens supradicta, produciens graam elevat ab hanc pueri
 ad recipendam graam nulla potia supradicta fca supradicta
 disponente hanc ad recipendam graam, unde etiam probabili-
 ter negari potest hanc gloria disponere illi ad recipendam
 visionem, hanc ex hanc illi elevat ad offerendam eadem
 visionem, illi in videtur e contra S. Thomam, qui n semel
 dicit hanc gloria disponere illi ad visionem beatificam.

Dico 2do. Lumen gloria ita elevat illi ad
 ad recipendam visionem Dei ut ad eam activis concurrat.
 e contra sententia contra Scotum in 4. dist. 14. q. 2. art. 2. Ocean
 q. 13. art. 5. ad 6. Maiorem in 3. dist. 14. q. 4. Purporem
 dist. 49. q. 2. num. 21. e alios asserentes hanc n concurrere
 activis ad visionem beatificam, sed tm ut dispositionem
 vel conditionem sine qua non.

Pro conchlo: qd si hanc gloria n concurreret activis
 ad visionem beatificam, sequeretur illi ex se habere vim pro-
 ductivam eadem visionis completam, sed hoc e oro falsum. Et
 Maior constat, qd si hanc gloria n concurreret activis ad
 visionem dicit, qd hanc hanc e vim productivam visionis p qd
 no vim eig productivam, e per consequens hanc eum illi
 condituere unam totalem virtutem visionis productivam,
 ac proinde illi ex se haberet vim completam productivam visionem.

Minor o. p. qd si illi habent ex se vim productivam visio-
 nis completam concurreret ad visionem per potiam naalem n
 a. per potiam obedientialem, qd e contra eorum sententiam Theolo-
 gorum e falsum, ut constat ex supradictis, e praecipue ex eo qd si
 illi habet potiam naalem ad videri hanc Deum, sequent
 e veram hanc propositionem: illi creatis potest naaliter vivere.
 Deum absq or auxilio Dei supradicti supradicto, sed hoc e
 contra

contra Concilium Viennense in Clem. ad vtrum de hereticis,
vbi damnantur assertentes quamlibet intellectalem nam esse
liber beatam, nec indigere humane gloria, ipsam eleuante ad
videndum Deum, atqui si ille creatus haberet potam naturalem
videri Deum, nam intellectualis naturaliter videret Deum & naturaliter
est beatus, qd e contra Concilium.

Quodlibet intellectum creatum indigere lumine gloriae
ad visionem beatificam n tanquam principio eleuante ipsum
intellectum, sed tanquam dispositione necessaria ad recuperandam
visionem, sicut etiam mas prima indiget quantitate ad recipi-
endam formam substantialem vel etiam alias foris accidentales, licet
quantitas nullo modo actiue influat in formam substantialem vel
accidentalem; atq hoc dices sufflere ad saluandum Concilium.

proterea ad saluandum idem Concilium dicit qd intellectum creatum
ad visionem Dei indigere humane gloria n tanquam principio
effectiuo, sed tanquam conditione sine qua non e necessario
ad eandem visionem; sicut etiam natura substantialis indiget sub-
sistentia ad operandum, cum sit substantia ad operandum natura
origatur n tanquam principium effectiuum vel ratio actiua;
sed tm vt conditio sine qua non, vt conditio etiam ex eo qd
substantia vtriusq vni e cuiuslibet alterius diuine personae
n e actiua, vt couiter cum s. Thoma, docent Theologi, e qd
alias ratio agendi ad extra n est conis qdby tribz personis, nec
ori operis ad extra respectu illarum est, indiuisibile.

Seco contra e, qd gra potia naturalis, saltem illa qua sit
indiuisibile ad actum, vt est naturalis potia creati intellectus ad videndum
Deum, si talis potia naturalis daretur, exigit intorsum reduci ad actum,
alioquin est frustra, & quando potia hoc modo red ueritur ad actum
naturaliter agit & operatur. Si intellectus creatus sit potiam naturalem ad
videndum Deum aut n indigebit humane gloriae ad visionem Dei,
qd e contra Concilium Viennense loco citato, aut si indiget lumine
gloriae, idem lumen n erit supernaturalis, siquidem erit iuxta exi-
gentiam intellectus creati, ac proinde natura intellectualis erit in rigra
naturaliter beatus, qd e contra idem Concilium.

Reinde eadem responsio, quatenus asserit potiam
dici lumen gloriae esse tm conditionem sine qua non regulatam
ad visionem Dei, impugnatur: qd si ita dicatur, sequitur de quo-
libet alio habitu, potiam dici qd sit tm conditio sine qua non
operans, e in vtrum idem dicit poterit de qualibet re, qua
sponte alio sequitur e ablata auferret, qd e confundere
de

de. genus efficientis cum ipsa conditione sine qua non, quoniam
 videtur de. quahbet res, qua contra aliam requiritur & ablata arc-
 feritur, utrumq; eam esse eadem efficientem, nisi aliunde contrari-
 um constet, ita etiam cumposito lumine gloriae ponitur & se-
 quatur visio Dei & illo ablato & tollatur, nec sit vnde colli-
 gatur hinc gloria esse sine conditionem sine qua non respectu
 visionis, dictandum est hinc effectivè concurrere ad visionem.

2do ite. propositio: qd ita se habet human gloriae
 ad visionem Dei, quomodo ad se habet supernas charitatis
 ad suum actum, & habitus reliquarum virtutum supernaturalium ad
 suos actus, de habitus charitatis & reliquarum virtutum supernaturalium
 actus concurrunt ad actus suos &c., Maior per se constat. Minor
 ite ex ipso quo a nobis dicitur esse e contra dicitur volent in Tractate
 de Fide, Spe, & Charitate, ubi dicitur: an actus praerogativarum vir-
 tutum sint supernales.

Denig. ite: qd quotiescumq; aliquid praerogativè
 ad productionem alterius, nec virtus huius effectiva, & illi impar-
 tionata, si ipsi illi denegari, siquidem hac ratio colligitur, qd pro-
 portio dari eadem eadem, eo qd dicitur v. g. ignem praerogativè ad
 productionem ignis, nec ab igni est improporcionata virtus ignis
 productiva, atqui hinc gloriae praerogativè ad visionem Dei, ut
 constat ex Genulo Hennessi, & ex alijs supradictis, nec virtus
 intrinseca productiva visionis Dei est improporcionata lumine glo-
 riae, si in eodem ordine rerum supernaturalium in quo est visio, velut
 nec virtus intrinseca productiva ignis est improporcionata calori &
 licitati & vere hinc gloriae effectivè concurrunt ad visionem Dei.

Obiectis: praemium est a solo praemiante, sicut meri-
 tum est a solo merente, & visio beatifica quae est ultimum pre-
 mium bonorum operum, est effectivè a solo Deo praemiante, si
 a lumine gloriae.

2do primum, arguere non valet, qd minus probat, signi-
 ficat, utrumq; rationem beatificam, nec ab illa creato pro-
 ducere effectivè, si est ois factum, ut constat ex supradictis. 2do
 Deo primum visionis beatificae ut praemium est, potest a solo
 Deo praemiante, tanquam a eadem efficiente principali, eodem vero
 visio secundum suam entitatem potest a lumine tanquam a eadem
 intrinseca, ut supra indicavimus, & infra ex professo ostendimus, nec in
 hoc quicquam absurdum est, sicut nec est in eo qd meritum secundum
 eam suam entitatem atq; meritum est a Deo principaliter,
 ut meritum a. sit a merente, cum non Deum sed sua voluntatem

et substantiam a creatam, a qua procedit, denominet merentem, atq; ex his p[ar]tibus h[ab]et creatura n[on] p[ri]ncipaliter beatificari nisi a Deo remuneratore, p[er] t[ame]n instrumentaliter beatificari ab aliqua creatura, cuiusmodi e[st] lumen gloriae.

Obijes 3tio d[omi]no: lumen gloriae, a proportione quam h[ab]et cum lumine corporeo, dicitur lumen, sed lumen corporeum n[on] concurrens effectiv[us] ad visionem ocularem, sed t[ame]n ut conditio sine qua non e[st], neq; lumen gloriae concurret effectiv[us] ad visionem Dei sed t[ame]n ut conditio sine qua non.

Respondent aliqui negando n[on]n[on]: siquidem volunt lumen effectiv[us] concurrere ad visionem, et q[ui]s concurrat effectiv[us] ad species visibiles, de qua res videri potest (S[ecund]o. lib. 2. de h[er]et. cap. 3. q. 4. art. 2. verum quicquid sit de hac re, respondendum e[st] transeat maior e[st] minor, nego consequens: ratio disparitatis e[st], q[uod] lumen corporeum supponit pot[est]at[em] visivam in se o[mn]i completam, praeterea supponit in ob[ject]o visibili v[er]itatem transmittendi, sua effectiv[us] species visibiles, ac p[ro]inde dicit[ur] q[uod] ip[s]um lumen corporeum solum ut conditionem sine qua non illuminationis ob[ject]i visibiles requirit ad visionem ocularem, contra vero lumen gloriae n[on] supponit in ill[us] creat[ur]a pot[est]at[em] completam producentem visionem beatificam sed incompletam, ac p[ro]inde debet ill[us] creat[ur]a complere in r[ati]o[n]e talis pot[est]at[is], nempe constituendo cum illo v[er]um totale principium intrinsecum respectu actus signaalis, id e[st], visionis.

Deniq; obijes: si lumen gloriae requiritur ad visionem beatificam, aut requiritur q[uod] vitalitatem eundem visionis, aut q[uod] eius signaalitatem, sed neutrum dicit[ur] p[er] e[ss]e. Maior p[ar]t[is] q[ui]a nihil in visione p[er] assignari ad q[uod] lumen requiritur. Minor etiam cogitatur, q[uia] visio ut vitalis e[st], adaequate respondet principis effectiv[us] vitali, id e[st], ill[us] creat[ur]a, visio h[ab]et signaalis, adaequate respondet etia[m] divi[n]ae conceptiv[us] per modum generis ad visionem, ac p[ro]inde, lumen frustra ponitur in ill[us] creat[ur]a.

Ad coequatum humanis requiri ad actum visionis beatificae n[on] r[ati]o[n]e vitalitatis sed r[ati]o[n]e signaalitatis eundem actus, quae n[on] p[er] sufficienter haberi a pot[est]ate neq; ab ip[s]o Deo ut e[st] ob[ject]i visivis, ut infra ostendemus.

Ad 3tio. Lumen gloriae concurret ad visionem Dei n[on] ut causa p[ri]ncipalis sed ut intrinsecus. Pro hac propositione pot[est] afferri multi Theologi, quos omitto, quia licet

hinc eadem proportio colligatur ex ipsorum virtutibus vel primis, si
 in ab illis expresso tractatur, e contra alios recentiores qui
 dicunt lumen esse causam principalem visionis, illud vero
 causam instrumentalem. *Pr*ima ratio: quia causa efficiens conuen-
 rans ad effectum signa perfectionem, si potest ad eum concurrere
 ut causa principalis, sed tunc ut instrumentalis, atqui lumen gloriae
 imperfectae ipsa visione beatifica ad quam effectum conuenit &
 maior e contra recepta, neque ob aliam rationem causa principalis
 magis distinguitur ab instrumentali, quam ex eo quod causa principa-
 lis aut sit effectior effectui si non equiuoca, aut certe ut ag-
 gressa si sit uniuoca. Minor, a. *pr*ima: quia lumen est effectus visi-
 onum beatificorum in contrarietate quod eodem modo dicitur lumen in
 rationem magis ordinati ad visionem beatificam et ex-
 hibibile solum per illam, ipsa vero est maxime effectus expectabi-
 lis per seipsum, cum sit beatitudo et possessio Dei & vere
 lumen est imperfectae visionis beatificae, eadem merito ita
 dicitur, quod finis semper est effectior obiecto in quo non habet aliam
 perfectionem quam rationem magis ordinati ad eandem finem.
 Quum probatur per eadem minor, quod deus ens vitale, coe-
 ris partibus effectus esse non vitalis, atqui visio beatifica est
 actus et qualitas vitalis, lumen vero gloriae est qualitas non
 vitalis et reliqua sunt paria, siquidem utrumque est in eodem ordi-
 ne rerum supernaturalium, uno visio respicit immediatè Deum
 per modum obiecti, lumen a. non respicit in mediatis. Deum, sed
 per mediantem visionem quam respicit ut finem terminum
 et effectum suum. Et lumen non continet in se tanquam in
 virtute causa principalis perfectionem visionis beatificae, et per
 consequens non est causa effectum ut potest esse causa principalis eius-
 dem visionis. *Pr*ima a. constat lumen concurrere ad
 visionem ut instrumentum ipsius Dei, cum nihil aliud potest assignari
 cuius sit instrumentum. *Ob*ijciens: vis causa concurrere ad effectum
 sibi proportionatum conuenit ut causa principalis sine sit
 causa uniuoca, ut ignis ad ignem, sine aequiuoca, ut ignis ad calo-
 rem, atqui lumen concurrere ad visionem conuenit ad effectum
 non proportionatum cum sit in eodem ordine rerum supernaturalium
 in quo est visio. *Pr*ima negando minor: quauis enim lumen sit
 in eodem ordine rerum supernaturalium in quo est visio nihilominus est
 imperfectae eadem visionis, quia secundum naturam suam specificam est
 ratio sua differentia essentialis imperfectae partemque rationem omnia
 sup.

supernaturalis quam visio, ut colligitur ex reprodictis, videtur etiam
etiam rationis naturalis, licet sit in eodem ordine rerum naturalium in quo
est virtus creata, tamen modo, quia differentia essentialis intellectus
participat rationem entis naturalis.

Obiicitur 2°: huiusmodi habet se per modum potentiae,
siquidem vis habet supernaturalis ut est huiusmodi virtualiter continet
suum actum et dat in facili potestatem, sed potestatem ut dat potentiam, atque
potentiam est effectivus suo actu et huiusmodi est effectus visionis, et per conse-
quens non est causa instrumentalis sed principalis visionis.

Respondeo huiusmodi respectu visionis se habet per modum potentiae
instrumentalis non principalis, si tamen datur potentiam creatam propria dictae
qua habet rationem causae principalis, de qua res non est huiusmodi longinquitate
satis, nec huiusmodi visionem beatificam continet virtualiter, vir-
tute principalis sed tamen instrumentalis, sicut etiam reliqui habitus licet
supernaturales eadem ratione continent actus suos, ac provida negatur
huiusmodi est effectus visionis, aut potestatem per modum causae principalis
concurrere ad visionem beatificam.

Obiicitur 3°: ad unum effectum non potest concurrere
plura instrumenta, atque illud cum sit improporcionatus
ad visionem ad eam concurrere ut instrumentum, et conditio ex supra-
dictis et huiusmodi non potest ad illam concurrere per modum causae in-
strumentalis.

Respondeo distinguendo nimirum: ad unum effectum non
potest concurrere plura instrumenta eundem rationis transecta, non potest
concurrere plura instrumenta diversa rationis negatur maior, et affertur
instantia, quando quis terra secat lignum ad sectionem con-
currit ut causa instrumentalis non solum motus terra, sed etiam virtus
et talis figura ferri aut sepe. Ad id eundem effectum potest
etiam concurrere plura instrumenta eundem rationis, nam ad eundem
motum navis potest concurrere plures manus, plures funes, plures
catenae, et dico maior obiectio est etiam simpliciter negari.

2° Dico 4to. Lumen gloriae ita concurrere ad
visionem ut ratio eundem luminis illud in productione visio-
nis beatificae connaturaliter operetur. Et contra opinio, inter
Theologos, qui asserunt illud creatum de potentia absoluta
potestatem videre Deum ab ipso lumine gloriae, et deo volent a Deo
in beatos infundi huiusmodi gloriae ut illi connaturaliter Deum
videant.

3° Obiicitur quod causa 2^a qua ita operatur ut exigit con-
currere et operari causa prima connaturaliter operatur, sed illud
creatur

creaty in productione visionis beatifica eo modo operatur atq
hoc fit a lumine & Major per se fit. Memor fit: qd lumen
gloriae inhaerens in illu creato exigit concurrere ead prima
ad productionem visionis Dei. Etiam illis creatis mediante lumine
gloriae exigit concurrere & cooperari ead prima ad productionem
visionis Dei, & per consequens etiam illis conualiter, reu lumine
operatur, imo cum illis creatis per absolutam Dei potam post abq
lumine gloriae elevari ad videndum Deum, ut infra contabit.
n alia ratio fit assignari cur in beatos infundatur lumen gloriae,
nisi ut eorum illis eleuetur ad videndum conualiter Deum.

Obiectis: qd n e natale, n fit ee conuale, sed visio
Dei n e natale & n fit ee vlli conuale & illis creatis per lu-
men gloriae n eleuetur ad operandum conualiter in producti-
one visionis beatifica.

Respondendo mai: nam graa habitualis e habitus
vium virtutum supernaturalium & conuales visioni hypotheticae.
sive humanitati. Quia ratio eadem visionis, nec fit in ce-
nales, nec supernales, dicuntur igitur conuales, qd fit in huma-
nitate. Quia iuxta exigentiam visionis hypotheticae, vig fit debita,
similiter igitur illis creatis per lumen gloriae eleuetur ad pro-
duendam ei habitudam in se conualiter visionem Dei, eo quod
visio Dei in illu informato per lumen gloriae consequatur
iuxta illis exigentiam.

Obiectis: qd n e conuale illu creato habere
lumen gloriae. & neg e illi conuale habere visionem beatifi-
cam & falsum e qd illis per lumen gloriae eleuetur ad produ-
endam in se conualiter visionem Dei.

Respondendo: Anis, illis procedendo a graa
sacrosanctae, e habituali n fit conualiter lumen gloriae
concedo, illis supposita graa habituali, e supposito qd fit ut
in statu termini n fit conualiter lumen gloriae nego. Anis, qd
sicut habitus habitus charitatis vel Religionis supernaturalis aut al-
terius similis virtutis tanquam pota, comparatur cum graa
habituali tanquam cum primo & radicali principio
vite supernaturalis, eadem ratio lumen gloriae pro statu, n vis
sed termini comparatur cum eadem graa habituali, ac pro-
inde, sicut fit iusti ratio graa habitualis conualiter fit
in voluntate, habitum charitatis vel Religionis, &c, ita etiam in al-
tera vite ratio eadem graa conualiter fit in illu lumen gloriae
tanquam proximam vel ultimam determinatam ad dicendum
actum

actum visionis beatifica, & hoc lumen gloriae praevidet illi ut
ipso connaturaliter efficiat & fiat eandem visionem. his absolutis
provisandum est. An lumen gloriae habeat rationem speciei impressae repre-
sentantis Deum, sed de hoc re. infra eodem modo disputabimus.

CAPITULUM II

An intellectus creatus sine lumine gloriae possit videre Deum.

Constat ex dictis esse necessarium lumen gloriae de lege ordinaria de
visionem Dei ut ipsa visio connaturaliter fiat, iam demonstrandum est:
utrum ad eandem visionem sit ita necessarium lumen, ut nec de
potest absolute effectus luminis suppleri possit.

Dicendum est Deum per suam operationem potest elevare
intellectum ad videndum Deum sine lumine. S. Thomas in q. dicit.
q. 9. g. 2. art. 2. q. de verit. a. 11. scilicet in 3. dicit. 31. q. vi. in q.
dicit. q. 9. g. 11. & cum eo lectibus, Suarez lib. 2. de attributi negativis cap. 16.
& alij apud ipsum. & contra alios in q. dicit. q. 9. g. 11. a. 3.
vix finem, quatenus in a. q. 9. 12. 1. p. S. Thomas & alios.

Pro: quod Deo de facto elevat intellectum humanum ad primam
actum fidei, & voluntatem ad primum actum spei & charitatis iusti-
ficatorem ab ipso habitu supernaali & in hoc tenet in intellectu aut voluntate
quod per quos Deo ab ipso habitu humanis gloriae elevare intellectum ad actum
visionis Dei. Consequenter: sicut a pari, quidem primus actus fidei & est reper-
nitatis, sicut & est ipsa visio. Item pro: quod primus actus fidei & est dispositio
ad habitum fidei, atque arde quod praecedunt ipsos habitus, & possunt per eos
habitus fieri.

Pro: ut primus actus fidei, spei & caritatis quidem ad
habitus sibi correspondentes ita ut sint priores in genere causa materialis,
sed de ipsi posteriores naturae in genere efficientis, eo quod in hoc genere verum
pendent a prioribus habitibus. Sed contra est, quod sicut duo non possunt
esse mutuo priora & posteriora eandem eandem vel etiam diversam
speciem causarum in eodem genere causa, cuius causalitas supponit existentiam
in causa, ipsa neg. duo possunt esse priora & posteriora ad invicem in diverso
genere causa, cuius causalitas supponat existentiam in causa, & est per ipso. 2do
contra est, quod alios non est unum colligat primam gratiam non cadere sub merito.
3tio, quod sequeret falsum est quod Deo nos iustificatos non deserat, nisi
prius

prius a nobis deseratur, qd e contra Genuinum Trid. scos. 6. cap. .ii. deniq contra e, qd ex ea sequeretur primam cogitationem hoc ee voluntariam, cum bn prima cogitatio n possit pendere a volitione aut a voluntate, etiamsi alio modo illectio concurret ad volitionem, alio modo volitio ad illectionem, sed in his n immoror, qd ex Phia ex sententia cori bene possumus supponere matrem ^{causalitatem} qd supponat existentiam in causa implicare contradictionem.

Contra eandem resolutionem doctore principaliter, qd licet actus fidei e charitatis iustificans est nae prior e posterior habitu ad quem disponit, nullu bn pot assignari implicanti in hoc qd Deus elevet illectionem aut voluntatem ad elevandum actum fidei vel charitatis absq oi habitu, e similiter n implicat contradictionem qd Deus absq humine gloria elevet illectionem ad visionem beatificam. hinc pbr: qd si implicat illectionem aut voluntatem elevandi ad actum fidei vel charitatis supernaturalis elevandum absq oi habitu, vel implicat eo qd habitus fidei aut charitatis e tota virtus agendi ipsi illecti respectu actus fidei, e tota virtus agendi voluntatis respectu actus charitatis, vel qd huiusmodi actus st principium essentialiter requisitum respectu consequentis actus fidei e charitatis supernaturalis, sed neutrum dici pot. Maior est. Minor quoad porem partem pbr: qd ex Concilio Trid. supra ostendimus illectionem e voluntatem n se habere nisi passive nec rursus inanimis respectu actuum supernaturalium quibus hoc Deo vocanti e eis grae correspondet, ac pvidere habitus fidei e charitatis n e tota virtus illecti aut voluntatis effectus pviditorum actuum supernaturalium.

Sed vero doctore pars eadem minoris, nimirum qd habitus fidei vel charitatis n sit principium essentialiter requisitum ad quemlibet actum fidei vel charitatis. pbr: qd si quilibet actus fidei e essentialiter exigit habitum fidei, vel exigit huiusmodi habitum quatenus ipse vitalis, vel quatenus supernaturalis, n quatenus e vitalis, qd actus fidei quatenus e vitalis essentialiter solum exigit concurrere porem vitalis huiusmodi e illecti, n a. concurrere habitu fidei qui habitu n e porem vitalis, similiter nec quilibet actus fidei quatenus e supernaturalis essentialiter exigit concurrere habitu fidei, qd ad effectum supernalem sufficit effectus concurrere Deo ut agens. hinc supernaturalis per concurrere supernalem, ac pvidere actus fidei quatenus huiusmodi concurrere supernalem n exigit supernaturaliter concurrere agentis supernaturalis intrinsecus, cuiusmodi e supernaturalis habitus

habitus fidei.

Confirmatur eadem ead a part minoris, q. habitus
moralis fidei e. similes dantur illi ut voluntati n ad agen-
dam simpliciter sed ad eperidum conualig, ut constat ex motis
in qua couiter dicantur, in Tractatu de Fide, he, e, e, atqui Deus
pt supplere oia que st necessaria solum ad conualiter agendum.

Confirmatur rorrum hec ead a part ega epam de fidei.
epite habite fidei e Charitatis remanet in illitu e voluntate pua
obtentualis actiua ad actiam charitatis, ut constat ex vs puly
supra ostendimus illitum actiua e immenabi conuere ad vitionem
nem beatificam & Deus abq habitu fidei e charitatis pt eleuare
illitum ad eliciendum actiua fidei e voluntatem ad eliciendum
actum charitatis.

2o Rpen pt rati supra facta ad probandum
nam conuicem pmos acti fidei, spei, e Charitatis elici pnam
sime habitu fidei e qui est qualitas permanens in voluntate, n in
elicit abq auxilio Dei ratiua transeunte, e contradistincto ab
qo actu fidei e c e ratiua defectum habitus fidei.

Deo contra e qd n, n signon illa contradictione cur
Deus per suam oigiam n potit etiam abq humiliori auxilio
transeunte eleuare illitum e voluntatem ad eliciendum actum
fidei vel charitatis, siquidem ad hoc probandum facile potit appli-
cari supra allata ad ostendendum, q implicat qd Deus abq
habitu fidei e charitatis eleuat illitum aut voluntatem ad
eliciendum actum fidei vel charitatis, siquidem quoad rem gran-
sentem eadem e ois rati de habitu vel charitatis, e de auxilio
transeunte, exhibito ad eliciendum actum fidei vel charitatis,
quare eam Deus per suam oigiam potit supplere defectum ha-
bitus fidei vel charitatis respectu acti fidei aut charitatis,
ut constat ex ratiua rati, potit etiam per suam oigiam supplere
defectum auxilij transeuntis eleuatis illitum aut volunta-
tem ad eliciendum actum fidei aut charitatis.

Ex his a. constat eum dicitur illitum creatum
per absolutam Dei potiam pte eleuari ad vitionem beatificam
sine homine gloria hoc illigi pot, ita ut Deus per se solum
abq o alio principio creato etiam transeunte simul cum
illitu creato potit efficere vitionem beatificam. eandem respon-
sionem aliter impugnat trabat in j. partem tom. j. disp. 2o.
cap. 4. di. constat obiecto e n potit eam gradetum quexpi-
um transeuntis ad eliciendam vitionem beatificam vel actum
acti

acty signales.

2do p^o n^o conctio: q^a Deus p^o simul cum v^oro artificis concurrere ad effectum artificiorum absq^{ue} motu eundem instrumenti nimirum per suam vigorem suppleat defectum motus ipsi v^oro signati, nec est hoc est illa implicancia, similiter Deus per suam vigorem p^o suppleat defectum cuiuscunq^{ue} alteri instrumenti in productione cuiuslibet effecty n^ost^{ri} qui ab illo p^o p^ocedat essentialiter & similiter Deo per suam vigorem p^o in illis creato suppleat defectum luminis & cuiuscunq^{ue} alteri auxilij transcuntis in ordine ad productionem visionis beatificae.

Obijes primo: S. Thomas 2da 2ae q. 175. art. 3. sic ait: divina c^ota d^over^o n^o p^o ab illis creato nisi per lumen glorie, q^o dupliciter p^o participari, primo per modum f^oae immancntis, & sic beatos facit sanctos in patria; alio modo per modum c^ontinuat^o p^otionis transcuntis.

Q^o S. Thomam loco cit^o cum affirmat divinam c^ontinuat^o n^o p^o hoc videri nisi per lumen glorie participatum vel per modum f^oae p^omanentis, vel per modum c^ontinuat^o p^otionis transeuntis, bene p^o intelligi de p^oae Dei ordinaria, sive connaturaliter aliquo modo agente, n^o a de p^oae o^o absoluta, eo q^o velit etiam quando Deus videtur transirenter a minime etiam v^otionem debere infundi alij principij p^oterum transiens, ut v^oio aliquo modo fiat connaturaliter, nempe a Deo concurrente iuxta exigentiam principij transcuntis superadditi ipsi illi v^oo.

Obijes 2do: impossibile est caam agere nisi in quantum est actu, ut condat ex h^ote 3° p^ophic, sed nullus illis creato respectu visionis beatificae p^o est in actu respectu visionis sive lumine &

Q^o negans min: q^a quando dicitur impossibile est eam agere nisi in quantum est actu, n^o p^o est sermo de actu 2do, ut manifestum est, sed t^o de actu primo sive remoto sive proximo, qui fit per applicacoem agentis, atq^{ue} hoc totum p^o haberi sine lumine, siquidem illis ad eliciendam visionem beatificam p^o applicari intrinsece per ipsum lumen in se receptum vel extrinsece per decretum Dei, p^o est v^oty creato & d^oerentialis illis fieri sive v^oty compleri in actu primo, id est, applicari ad agendum immediat^o ab eis ab ipso Deo.

Dices:

Quæstio: impossibile est intellectum applicari ad cognoscendum aliquid obiectum absque visione proxima eiusdem obiecti, sed Deus non potest uniri intellectui creato per modum obiecti nisi per hunc modum. **R.** negando visionem obiecti ad cognitionem prærequiri essentialiter, licet prærequiratur concisaliter, scilicet: quod Deus potest supernaturaliter movere oculum ad visionem, scilicet licet eandem visionem non præcedat visio intentionalis albi cum oculo facta per speciem visibilem albi. **Secundo** quod etiam si talis visio prærequireretur essentialiter, adhuc sine lumine sufficienter salvari potest visio etiam divina, cum intellectu per solum decretum dei concurrendo sine lumine ad visionem.

Obiicitur istud: impossibile est dari actum eundem sine actu primo, agere est essentialiter supponit potest agere, sed hunc dicitur agere, et tota potest agendi illius in ordine ad visionem beatificam hunc potest esse dari visionem sine lumine.

R. negando hunc esse totam potest actionem illius in ordine ad visionem Dei, sed est tantum principium agendi tunc produciendi visionem, hunc est essentialiter requisitum ad visionem Dei ut visio Dei est, et dico Deus per suam omnipotentiam potest suppleri hunc minus defectum elevando ipsum intellectum extrinsece hunc elevatur intrinsece per ipsam lamen.

Quæstio: elevare intellectum ad visionem Dei est effectus formalis huiusmodi, sicut actu videre. Deum est effectus formalis visionis huiusmodi. Deus potest se solo formaliter suppleri visionem Dei creatam, ita neque se solo potest suppleri, hunc creatum.

R. negando istud, quod videre Deum est operari vitaliter et effectus formalis intrinsece intellectui, qui effectus hunc potest constitui nisi per formam intrinsecam intellectui, id est per operationem vitalem ipsius visionis; contra vero elevari intellectum ad videndum Deum si accipitur in actu primo ut hunc debet accipi, est effectus formalis abstractus ab intrinseco et extrinseco, qui sicut est intrinsece si constituitur per hunc, ita potest esse extrinsece intellectui, eo quod sine lumine a sola Dei omnipotentia per decretum ipsius Dei de concurrendo cum illo sine lumine ad visionem constituitur. ex quo potest esse hunc Deus per suam omnipotentiam decreto applicatam intellectui, cum formaliter salvari ad visionem, hunc est per hunc formaliter elevatur intellectum in actu secundo sed tamen efficienter.

Quæstio rursum: intellectus a lumine gloria hunc formaliter potest non potest ad visionem hunc sine lumine hunc potest videre Deum. **R.**

Deo dicitur: *Ans*, illud per hunc gloriam h^{ic} q^{ui} sit poia proxima
 & exopta cui videtur aliquo modo conualiter debeat ut
 in Dei condico, per hunc gloriam h^{ic} q^{ui} sit poia incompleta, vel
 obedientialis ad visionem beatificam nego *Ans*, q^{uia} illud huius
 modi poiam obedientialem h^{ic} ex n^{on} n^{on}, neg hunc gloriam illud
 aliud prodat, ut n^{on} n^{on} n^{on}, nisi proximitatem poia sitam
 in exigentia finis decreti divini de concurrendo ad visionem
 sive ipsi concurrere divini ad eandem visionem, huiusmodi,
 a. proximitas poia pertinet n^{on} ad simpliciter agendum, sed b^{on}
 ad conualiter agendum cum pot^{est} a Deo decreti & dari sine
 hunc e sine ulla praexigentia ex parte creaturae con-
 curri ad visionem beatificam.

Obijcies, q^{uia} n^{on} sit voluntas libera elevari a Deo
 ad operandum supernaturaliter hunc principio grae creatae inherente
 in ipsa voluntate & neg illud sit elevari ad videndum Deum
 ab ipso principio creatae visionis inherente in illitu sine princi-
 pio naturali n^{on} n^{on} permanente vel transeunte.

Respondet Krubal i. tom. in j. partem disp. 20. cap. 5.
 concedendo *Ans*, & negando conseq: disparitatem. dicit e^{ss} q^{uia}
 voluntas illi in acty, efficitur libera ab intrinseca inclinacoe,
 qualis in voluntate n^{on} e ad acty naturales in sola virtute
 innata & obedientiali voluntatis, & ideo contendit infusam
 aliquam inclinacoe, debere procedere in voluntate. ut ipse
 producat acty naturales, contra vero cum vno Dei n^{on} sit libera
 sed necessaria, ideo, inquit idem author, n^{on} requiritur ex parte
 illius intrinseca eia inclinacoe ad actum visionis Dei, & per
 consequens nec ulla principium illi creatum naturale in-
 herens in ipso illitu sine, permanente sine transeunte.

sed contra hanc rationem e, q^{uia} si acty volun-
 tatis naturalis libera e^{ss} h^{ic} in voluntate principium aliq^{ui} sui
 creatum e naturale, vel illud exigit quatenus ipse e vitalis, vel
 quatenus e liber, i. primum, q^{uia} alioquin etiam vno Dei cum
 sit vitalis e^{ss} h^{ic} exigeret in illitu aliq^{ui} principium sui
 creatum e naturale, q^{uia} t^u quemet Krubal negat. n^{on} e^{ss} d^um,
 q^{uia} acty voluntatis libera nihil aliud exigit e^{ss} h^{ic} h^{ic}, nisi ex
 parte voluntatis negacoe q^{ui} contrari^{us} e ex parte illius
 cogitacoe congruam & videlicet proponentem ob^{ject} voluntati
 circa q^{ui} ipsa voluntas debet operari, neg ex parte voluntatis
 alie inclinacoe ab intrinseco requiritur e^{ss} h^{ic} h^{ic} ad actum
 illi prater poiam intrinsecam obedientialem, qua n^{on} argetur
 per

22
vltimum principium supradictum negandum voluntati, quia in-
tensio proveniens ab huiusmodi principio supradicti non est ab interna:
recedo ipsius voluntatis, neque neg huiusmodi principium est identifi-
cationem cum ipsa voluntate, neque est ab intrinseco illi, sed est supra
illius naturam et existentiam.

Quod dicitur? igitur obiectio negando Ans, cur a.
negatur conditio ex supradictis.

Obiicies 5to: visio Dei ratione vitalitatis estialiter
exigit concursum potentie vitalis. Etiam ratio supradicta estialiter
exigit concursum huiusmodi creati supradicti, et per consequens Deus
non potest supplere defectum hominis, sicut nec potest supplere defectum
illius.

Respondeo negando conseq: ratio disparitatis est, quia visio
cum sit vitalis. Ideo estialiter exigit principium vitale, cuius-
modi est illius, a quo ipsa formaliter et estialiter dependet, ut conditio
ex supradictis. contra vero visio quatenus est supradicta, estialiter
quidem dependet a principio supradicti, verum quia non solum huius-
modi estiam Deus est principium supradictum, deo ipse Deus, atque
providens supradicta visio, potest supplere defectum hominis
in productione visionis beatificae, licet non potest supplere defectum
illius creati atque destructione vitalitatis visionis, et per visio
etiam sine huiusmodi potest habere supradictam in ordine ad
Deum tanquam ad principium supradictum, non potest a. habere vita-
litatem in ordine ad ipsum Deum tanquam ad suum principium
vitale, per concursum vitalem, siquidem visio Dei creata
ut vitalis, non comparatur nisi ad principium vitale creatum
cuius solius est operatio immans.

Obiicies ultimo: actus liber est positus divina
voluntatis non potest esse sine aliquo effectu ad extra, sed decretum
divinum elevandi illud creatum ad videndum Deum est qui-
dam actus liber et positus divina voluntatis et non potest esse sine
aliquo effectu ad extra positus, qui ponatur in illi creati
et in illi creati debet esse aliquid principium creatum quod in
ipso illi creati producat, neque est potest assignari talis aliquid effectus
qui oratur immediati ex voluntate Dei libera elevandi
illud ad videndum Deum.

Respondeo obiectioem propositam non potest solvi nisi prius
explicetur, in quaenam conditio actus liber Dei, de qua re
infra disputandum est, ex vi. a., quae de eadem re infra dicent,
falsae obiectio potest solvi.

Caput 3.

CAPIT. III.

An ex perfectiori intellectu cum aequali lumine gloria sequatur perfectior visio Dei?

Sensus proposita controuersia e: an maior affectio illius creati conferat ad perfectionem visionis Dei, ita ut si sint duo intellectus inaequales secundum suam affectionem propriam & intrinsecam, v. g. illius angelicus & illius humanus, qui habent aequale lumen, gloria v. g. ut ex affectu sit visio Dei qua consequitur ex intellectu angelicus & lumine ut ex, quam visio consequens ex intellectu humano & lumine aequali.

Respondendum e tanquam certum quando quaeritur: an maior affectio illius conferat ad maiorem perfectionem visionis Dei, si de perfectione de maiori visionis affectione quam materiali, quam scilicet visio habet ex eo quod pendet a perfectione intellectus, sine ex eo quod habet perfectionem dependentiam quatenus pendet a perfectione principio actiuo, & quatenus ad ipsum ut tale e dicitur relationem transcendentem dependentiam, qua ab eodem principio in rade talis dependentia specificatur extrinsece tanquam a termino. Si maior affectio illius etiam cum aequali lumine gloria potest conferre ad huiusmodi maiorem perfectionem visionis Dei procedenti scilicet sicut etiam conceditur visionem corpoream & ocularem alibi per v. g. procedentem ab hia in oculo humano prout pendet ab eodem hia nobiliorem affectionem habere dependentiam, quam habet visio eadem alibi procedens ab hia materiali & corruptibili, cuiusmodi e hia lincei v. g. vel aquila, etiam visio procedenti obitu existens in oculo lincei vel aquila prout tendit in obitu sit perfectior, quam visio eadem obitu existens in oculo humano, prout ea similiter respicit idem obitum vel in ipsum tendit. illud igitur non remanet controuersum: an visio Dei procedens a perfectione intellectus & aequali lumine gloria sit perfectior prout tendit in obitu, ita ut per ipsam clarior vel intensius exprimitur & cognoscatur obitu sine Deo, quam cognoscatur per visionem procedentem ab imperfectiori intellectu cum aequali lumine gloria.

Ricea =

Quidum e a pfectiori illitu cum aequali lumine gloria non
procedere visionem Dei pfectiorem pbi quam scilicet Deus pfectio
aut melis cognoscatur; ita S. Thomas 1 parte, q. 12. art. 6.
manifeste. neg. oppositum, ut bene nonnulli receptiores ad-
vertunt docet 3 parte, q. 10. art. 4. ad 2. Dum aut pfectionem
visionis Dei magis e. attendendam ex pfectione luminis quam
ex pfectione illitu, illa e. particula, magis, ibi sumitur pro
particula potius, sicut internum sumitur apud divinas litteras
& Scriptores Catholicos. Idem docet Scotus in 4to dist. 49. q. 3.
art. 2. Vasquez disp. 47. a num. 32. Suarez lib. 2. de attri-
butis negativis cap. 21. Arabal disp. 22. cap. 2. & 3. Alas
in j. de tract. 2. disp. 5. sect. 7. & alij multi apud ipsam.
e. contra opinio contra Durandum in 3. dist. 4. q. 1. Scotum
in 4. dist. 50. q. 5. Richardum dist. 49. art. 3. Cajetanum
in 3. part. q. 10. art. 4. Molinam disp. 2. in art. 6. p. 12.
S. Thoma & nonnullos alios, quos habes apud Suarez loco supradic-
tum. 3.

Probant aliqui noam propositionem: qd si ex meli-
ori illitu cum aequali lumine gloria procederet pfectior Dei
visio, sequeretur pbe e. in beatis visionem Dei inaequalem,
atq; inaequalitate meritorum, nempe ex inaequalitate illitus,
nisi si Angeli & ho. sint aequales quoad merita aequali lumine
gloria a Deo recipiant, ac pvide. cum Angeli hat illitum
e. q. pfectiorem quam ho., imiliter inaequalem sine
pfectionem visionem Dei habeat sine meritorum inaequalitate

Deo hac rdo facile solvi pot. dicitur quod duo
hnt aequalia merita e. inaequalem pfectionem illitu ei, qui
hat pfectionem illitum, magis lumen dari quam alteri, nempe
solum tantum quantum cum illitu pfectiori sufficit ad effici-
endam visionem debitam illi meritis, e. q. aequali visioni
debita alteri qui hat aequalia merita sed in pfectionem illitum,
atq; ita semper quando erunt aequalia merita, erit aequalis visio.

Deo probant alij hoc modo: si ex pfectiori
illitu cum aequali lumine gloria procederet pfectior visio, se-
queretur pbe illitum rati, nec pfectionis, compensare defectum
luminis, ita ut nullo lumine indigeret ad videndum
Deum, sed hoc e. oio falsum e. sequela antecedentis pth: qd
si illitu pfecto ut unum cum lumine ut unum producat visio-
nem ut unum v. q. e. illitu pfecto ut duo cum lumine, ut
unum producat visionem ut unum cum dimidio, illitu hat unum
gradum

gratum affectionis naturalis per se sumptis est abiq; lumine suffi-
 ciet ad Formidorem gradum affectionis visionis, & per consequens
 poterit illis per eam affectionem naturalem sufficere ad produ-
 cendam visionem sicut abiq; lumine, ut in casu proposito
 ad producendam visionem habentem dimiduum unius gradus
 affectionis.

Sed per has res e firma, qd respondet qd si licet
 quando plures cae partiales ad aliquem effectum concurrunt uni-
 voci, & eodem modo, ut plures hoies concurrunt ad trahendam
 unam navim, potit una cae partialis, adeo crescere in affectione
 ut si indiget affectione alteri ad eadem eundem effectum, quando
 hi plures cae concurrunt, sive in modo ad eundem effectum, sive
 rite concurrunt illis, si lumen ad visionem Dei, cum illis concur-
 ret ut principium effectuum quidem sed determinabile, contra vero
 lumen ut principium determinativum, qd magis infra explicabitur;
 tunc fieri n. potit qd una cae partialis qd incrementum sua af-
 fectionis potit compensare totalem defectum alteri concedi; atq;
 hoc primo manifestum e in causis intrinsicis, nam si crescat
 affectio mea aut sua crescit quidem e affectio effectus & constituti.
 Ex mea e sua, nunquam hi qd adeo crescere affectio mea vel sua,
 ut ad effectum n. requiratur mea e sua, sive ut mea vel sua per se
 sumpta potit sufficere ad constituendum effectum componem.
 proterea idem qd in causis extrinsecis sive efficientibus, nam
 si verum sit, qd nonnulli docent, affectuorem potam visivam cum
 aequali specie visibili efficiere affectionem visionem, profecto cresce-
 re affectione pota visiva crescit etiam effectus visionis, nunquam
 hi fieri poterit ut pota visiva abiq; specie visibili potit efficiere
 visionem, nimirum qd species visibiles in eodem modo concurrunt
 ad visionem quo ipsa pota visiva, sed diverso modo, nempe ut prin-
 cipium determinativum ipsiq; pota visiva.

Tertio, probant alij qd illis concurrat ad visionem
 beatificam qd prout hi talem vel talem affectionem, sed precise
 prout e pota vitalis, ut qd, ingruentis, ex eo qd illa concurrunt ad viti-
 orem ut ei tribuat solum vitalitatem, atq; qd illis sit affec-
 tius, nihil confert ad vitalitatem visionis, siquidem visio n.
 potit ee magis vel minus vitalis, sed vis visio e eodem modo vel
 qd vitalis.

Sed contra hanc rationem e, qd si illis precise prout
 e pota vitalis concurreret ad visionem beatificam, sequeretur
 etiam potam visivam e quamlibet aliam potam sensitivam,
 cum

opus artificiosum.

¶ Quid dicitur. An quando dua caa efficiunt simul eundem effectum is producitur effectus p maiorem perfectionem alterius caa, quando in hunc ratiōem maioris perfectionis hōt maiorem proportionem ad producendum effectum concedo, quando verō ratiōe maioris perfectionis nō hōt maiorem perfectionem proportionem ad producendum effectum nego. Hinc, e. conseq. qd illig pfectior licet pout ē illig pōt aliquam proportionem, ut eleuetur a purgine ad efficiendam dei visionem, nō tñ ratiōe sua maioris perfectionis nāalis hōt maiorem proportionem ad producendam visionem, beatificam, nempe eo qd illig pfectior nō ē pfectior sed tñ ut sub ratiōe cuius illig creati respicitur a lumine, & ab eo eleuetur. Ad primam probationem antecedentis qd pfectiorem spem oblii visibili qua talis ē, si tñ in aequali pōa virtutis efficiat pfectiorem visionem, ratiōe sua maioris perfectionis nāalis ē magis proportionatam ad producendam visionem eiusdem oblii, & ideo talem spem simul cum eadem vel aequali pōa pōe efficere meliorem & pfectiorem visionem in oculo, pfectior. a. illig ratiōe sua maioris perfectionis nāalis nō hōt maiorem proportionem respectu visionis beatificae, sicut nec oleum nec balsamum, licet sint multo pfectiora secundum suam nāam quam sit aqua, hōt maiorem proportionem ad producendam grām in sūro chrismatis, quam in aqua baptismi sūro, nō tñ aqua, oleum, & balsamum phisice concurrant ad productionem grāe. Ad 2dam eundem antecedentis probationem similiter qd instrū artij, etiam quatenus pfectis, hōt maiorem proportionem ut ab artifice eleuetur ad efficiendum opus artificiosum, & ideo artifice instrū meliori pfectiori pfectis opus artificiosum pōt efficere.

¶ Obijes 2do: spes nāales illig licet concurrant per pōam obiectivalem cum habitu fidei ad actum eiusdem virtutis, si tñ sint meliores & clariores cum aequali habitu fidei generant meliorem & pfectiorem actum fidei, sicut Theologus cum aequali habitu fidei hōt meliorem & pfectiorem actum fidei de mysterio Trinitatis v. g. & etiam pfectior illig cum aequali lumine gloriæ poterit producere visionem pfectionem dei.

¶ Respondent nonnulli concedendo hinc, & negando conseq. qd spes nāales, inquirunt, eleuantur ad actum fidei non

non uterque, sed iuxta proportionem ipsarum specierum, species p. distincta elevatur ad producendum actum fidei distinctum, species vero minus distincta ad producendum actum fidei minus distinctum, quia unaquaeque species, ut aiunt, elevatur in quantum est species, sed in quantum est species talis obiecti, et in quantum habet proportionem ad illud ad hoc ut circa idem obiectum producat actum supernaturalem, quare cum una species melius vel clarius representet obiectum quam altera, deo etiam actus fidei potest esse inaequales pro inaequalitate speciei; contra vero intellectus, inquit, elevatur ad visionem Dei tanquam ad obiectum ad quod nullam habet proportionem, ac proinde cum deus ille creatur nisi ex improportionati ad idem obiectum nempe Deum, oes ele-
vantur eodem modo ad operationem ubi improportionatam, non elevari, sicut species in quantum habet proportionem ad hoc, vel illud obiectum in quo sunt inaequales, sed elevari sub ratione consuetudinis sub qua oes habent aequalem improportionem ad obiectum divinum.

Secundo contra hanc proportionem est, quia licet species abstractiva representans Deum elevetur prout est species representans tale obiectum, non tamen inde necessario sequitur quod species clarius et melius representans Deum, quae est in Theologo, in eo etiam causet actum fidei de ipso Deo perfectionem, quam habet rusticus de eodem obiecto, eo quod rusticus habet speciem imperfectiorem Dei representativam, nam species Dei representativa potest concurrere ad actum fidei de ipso Deo non prout habet talem vel talem perfectionem individualement, sed prout est species representativa talis obiectum Dei.

Quod contra est, quia inter speciem inserientem actum fidei supernaturalem est intellectum in ordine ad visionem ponit hoc discrimen, quod species elevatur prout habet proportionem ad actum supernaturalem. contra vero ille creatus elevatur ad obiectum infinitum cum quo nullam habet proportionem, non bene. d. assignat huiusmodi discrimen, quia sicut species abstractiva representans Deum elevatur immediate ad actum fidei supernaturalem versante circa Deum, ita etiam ille creatus elevatur immediate ad visionem versantem circa Deum, et sicut species abstractiva Dei, ut est species talis obiecti, habet proportionem ut elevatur ad productum actum fidei supernaturalem, ita etiam ille creatus habet proportionem ut elevatur ad visionem Dei.

Quod si dicant intellectum creatum prout habet rationem

rationem eandem illi creati habere huiusmodi proportionem, n. a. prout e. talis, vel talis affectionis, contra vero speciem Dei representativam n. solam prout e. species talis obiecti, sed etiam prout e. talis vel talis affectionis habere proportionem ad actum fidei supernaturalis, & vero speciem meliorem pro caritate affectivam actum fidei supernaturalis.

Contra e. qd. Auctores praedictae proportionis n. assignant nec potest assignare, rationem, cur talis species prout e. affectus representativa Dei potest habere proportionem ad eorum actum fidei supernaturalis affectionem, contra vero illud affectus ut talis, n. habet proportionem ad eandem affectionem Dei rationem quam caritas illius affectus.

Ademq. huic objectioni cum Arubal dix. 22. cap. 4. num. 22. & Pasquer apud ipsum negando Ans. & dicitur qd. species meliores vel affectiviores intervenientes actus fidei caritate affectivam apprehensionem terminorum de quibus dicitur, qd. cum huiusmodi apprehensio sit naturalis, species affectiviores naturales potest conferre ad maiorem affectionem eandem apprehensionis. Contra vero cum apprehensio eandem terminorum sit naturalis, e. actus fidei ad eandem concurrat sit supernaturalis, e. ad illum apprehensio terminorum concurrat ut elevata, deo ex eo qd. affectivior species caritas affectivior apprehensio, n. licet inferre. qd. etiam affectivior apprehensio caritas affectivior actum fidei supernaturalis, imo, ut notat Arubal ibid. sapienter contrahit ut flores simpliciter qd. qui hnt imperfectam apprehensionem terminorum fidei, maiori affectione quam flores ingeniosi e. docti per assensum supernaturalis operentur circa res fidei.

Dices: experientia constat Theologum habere affectionem essentiam fidei supernaturalis de ipso Deo v. g. quam Theologus, ut patet ex reflectione illius, quam Theologus potest habere supra naturam actum fidei supernaturalis.

Respondeo negando talem experientiam, qd. etiam negamus nos potest per actum reflexum vel experimentalem cognoscere immediate, nos actus naturales, ut rati probavimus, in Tractatu de Fide, spe, & caritate, e. colligitur ex eo qd. cum huiusmodi actus sint extra supernaturalis, n. sunt intra latitudinem obiecti naturalis nostri illius, ac proinde idem illius n. potest circa illa fieri per cognitionem experimentalem, quae e. naturalis.

Obijciat ultimo: n. implicat sua naturas elevans, illud ut affectivior ad eliciendam visionem beatificam & potest dici

diei et lumine gloriae huiusmodi, ac prout ex affectione illius
cum aequali lumine potest provenire melior et perfectior Dei visio.

Primo pro diei transeat, hinc, negando consequens: quod
illo modo poteretur lumen gloriae non esse proportionatum gradui
habituali, cum tamen sit eius propria, ut constat ex supradictis.

Re. Sed et negando hinc, quod cum efficere Dei visio-
nem et eam recipere sint necessario connexa, et illius perfectior non
habet maiorem proportionem ad recipiendam visionem beatificam, quam
illius perfectior, cum omnes illius creati secundum suam naturam, ac rece-
dant a conversatione cum Deo in bonis supernaturalibus, nec illius imper-
fectiori sit magis inebita visio beatifica quam illius perfectiori,
hinc profecto sequitur nec illius perfectiorem habere maiorem
proportionem ad efficiendam visionem beatificam quam habet illius
perfectior, et per consequens nec velle fore signales et potibiles, quae
tenent illius perfectiorem et talis est ad efficiendam visionem beati-
ficam.

Ex his a. necessario sequitur nec illum illius quan-
tumvis perfectum esse potibidem ex quo cum aequali lumine gloriae
perfectior Dei visio provenire potest, quod cum quilibet illius creaturae
perfectioris potibiles infinite distet a Deo, nullo modo potest illi esse
debitum commercium sine ^{conversacione} conversatione cum Deo in bonis supernaturalibus,
curismodi est visio intuitiva Dei, contra est illi debita cognitio Dei
abstractiva, et subiecta cuius est illius perfectior, ut ordine ad
Deum ut ad suum principium, hoc est, ut potest illum colere, vene-
rari &c. ac prout cum quilibet illius creaturae curismodi perfectioris
infinite distet a Deo, hinc et visio sit Dei sit signa per illius
exigentiam, nullo illius creaturae, hinc alia perfectior, sit habere ma-
iorem proportionem ad recipiendam vel efficiendam Dei visio-
nem, quam habet illius imperfectior, et per consequens nullo illius
perfectior cum aequali lumine gloriae potest efficere perfectiorem Dei
visionem.

CAPITULUM III

An lumen gloriae habeat rationem speciei impressae?

Sensus propositio controversiae est: an lumen gloriae sit species reprae-
sentans illius creato ipsum Deum, sicut species impressa Petri v. g.
exhibens in Angelo ei Petrum representat. ut a. melius sensus
eandem controversiam persequitur.

Adver =

Advertendum e[st] speciem intelligibilem e[ss]e duplicem nem-
per expressam & impressam, species expressa e[st] ipsa quae vitalis, quo
faciliter subiecta illi cuius percipit vel cognoscit obiectu[m]. Porro huius-
modi species dicitur formalis similitudo, formalis imago, & formalis repre-
sentatio obiecti, h[ab]et autem eod[em] quod huiusmodi species habet, ut alicui volu-
cruat similitudinem in natura cum obiecto suo, sicut eod[em] quod sit eius-
dem naturae & eiusdem essentiae cuius e[st] ipsum obiectu[m], hoc e[st]. e[st] o[mn]i-
falsum, ut patet ex multis, & praecipue, ex eo quod species expressa e[st]
illud e[st] accidens spirituale, obiectu[m] a. illis sensu & subiecta e[st]
eius compositionem vel materiam. nec huiusmodi species dicitur formalis
imago obiecti, sed ipsa ut cognita ducit in cognitionem obiecti dum
ipsum per illam cognoscit, sicut imago obiecti cognita nos ducit
in cognitionem obiecti, neg. per cognitionem vel illuminationem
obiecti cognoscitur species expressa vel ipsa illud, species igitur
expressa formalis dicitur formalis similitudo obiecti, eo quod ipsa cognita
h[ab]et ut quod sed ut quo ita faciat obiectu[m] praesens illi cui, perinde ac si
e[st] illi formalis similis, vel e[st] formalis imago illius, vel eo quod
cum illi in ipsum obiectu[m] ita coniungatur cum potestate voluntatis potest
operari circa ipsum obiectu[m] cognitum, perinde ac si obiectu[m] e[st]
re ipsa, in se & coniunctum cum voluntati in ordine ad ope-
rationem eiusdem potestatis. Species impressa distinguitur ab
expressa tantquam alicuius eam procedens, & ad ipsam prope-
ditum, denominatur a. impressa, eo quod ab aliqua causa effi-
cienti, nempe a Deo vel illi cui agente imprimatur, id e[st] producatur
in illi cui subiecti. Eadem species impressa dicitur similitudo, imago
& representatio virtualis, quia e[st] similitudinem, imaginem, & re-
presentationem formalem obiecti, id e[st] speciem expressam quae dicitur ex-
pressa, sed quae exprimat sive representet obiectu[m] modo explicate,
ut a. proposita controversia communi & clare dissolvatur in hoc
capite tres erunt dubitationes. Prima erit de modo quo species im-
pressa intelligibilis concurrat ad speciem expressam. Secunda: utrum obiectu[m]
intelligibile potest immediate concurrere ad speciem expressam eam
efficiendo. Tertia demum erit: an lumen gloriae ad visionem Dei
concurrat per modum speciei impressae representantis Deum.

Dubitatio I.

QVIBIATIO I

Qua ratione species impressa concurrat ad speciem expressam.

Supponendum e primo ex Phila racem instrum nales explicanda est per analogiam & proportionem ad artium instrum cum ea sint notissima, sicut etiam ipsa explicuit Aristes lib. 2. de generacoe # 54. 55. lib. 2. de hist. th. 2. 8. lib. 1. politic. cap. 3. Et alibi ac proinde rad cae instrualis in eo debet consistui in quo fit ad proportio cum instrumentis artium, ita ut illa qua in ordine ad effectus nales hnt proportionem cum instrumentis artium sint cae instruales nales, qua vero proportionantur artificio sint cae principales, atq; in hac doctrina congruunt oes.

Supponendum e 2do racem instrumenti n consistere in hoc qd instrum sit id qd agit ut motum ab alio, nam quamuis instrum artium agent ut mota ab artifice, ut constat in terra, malleo &c. ita tn aliqua cae, qua agunt motu ab alio & it principales, snt: nam multae cae 2dae it cae principales, & tn Aristes docet oes caas 2das it ad primam motorem immotum motas moveri, similiter ille qd & subina ille qd n agit nisi moveatur ex per seem impressam, & tn neg subina Alitua qd agit ille qd instrum species impressa, contra vero semen in generage plantae d instrum, nec tn agit ut motum a planta, qua e cae principalis, & saepe n existit dum semen operatur, unde npt movere semen quando ignem terra madatum producit plantam.

Tercio supponendum e radem instrum n consistere in hoc qd agat per virtutem supadditam sibi indebitam & receptam ab alio. snt: qd prima qualitates ut calor, siccitas &c. it cae instrumtalis per quam subina nales agent, calor a siccitas & c n agent per virtutem receptam a subina sibi indebita, similiter semen e instrum generacoe viventis, ut recte docet Aristes lib. 2. de generacoe animalium cap. 2. & 3. nec tn semen agit per virtutem acceptam ab alio sibi indebitam.

Supponendum e 4to qd sicut bene instrum artium in hoc ab artifice distinguuntur, qd instrum subordinantur alibi tanquam id quo agent agit & operatur, artifice vero e id quo operatur

operatur & cui tribuitur actio, neq. e. proprie. penecillo pingis,
sed pitor penecillo, ita etiam ut in huius & instrumentis naa-
libz seruetur analogia & proportio cum artifice & instrumentis
artium, ruggonimz eadem instalem naalem ee. illam quae e. id
qua agens agit & operatur, ead vero principalis e. id qd simpli-
citer agit & cui tribuitur actio, ex quo pte qd de rade instrumenti
primo e. ut subordinetur alteri ead. 2do ut se hat solum ut quo-
sive ut medium aut vitz qua ead principalis agit & operatur.

Supponendum e. sto instrum naale, pte remi
dupliciter. primo proprie e. rigorose. 2do late. si primo modo
acquiratur, debet habere proprie utramq. conditionem modo assigna-
tam, qd si aliqua ead sit aliquo modo alteri subordinata in agendo
vel aliquo modo e. impelle: agat ut virtus alteri, ead accipit
ex ab alio, in quo tunc hoc videtur agere, per illam sive me-
diante illa, tunc ead qua ab alio fuit causas vel aliquo modo
e. ei subordinata in agendo, & aliquo modo instrum alterius, e.
ideoq. S. Thomas lib. 2. contra Gentiles cap. 21. §. 4. docet qd
caas inferiores agentes reduci in caas superiores, sicut instrales
in primarias ut in Deum, ead qd hant ee. causam ab illo ead em
subordinata, sicut in agendo, quamvis revera ead rade simpliciter
loquendo h. sint ead instrales Dei ad principales, cum sint id
qd simpliciter agit & hoc generet horum, e. ignis ppareat alium
ignem, vnde tunc potest dici ead instrales secundum quid, quatenus
hnt aliquam impetam pportionem cum instrumentis arti-
um in hoc qd acciperunt ee. a Deo, ita ut Deus videatur medi-
antibz illis agere, sic etiam si quis ab alio dimittat lapidem qui
descendens frangat aliqd vas, dimittens lapidem dicitur per
lapidem tanquam per instrum frangere vas, neq. revera lapis
per motum ab eiq. gravitate eadum fuerit ead fractionis
vasis, lapis a. dicitur fuisse instrum dimittentis, ead qd aliqua
rade fuerit illi subordinata in causa vasis fractione.

Deus supponendum e. qd licet in ois rade instrum
conducat in hoc qd agit ut motum ab alio, sicut supra vidimus,
quando tunc aliqd agens movet aliqd ad actionem ei indebitam,
hoc e. instrum ipse moventis, atq. hoc est n. solum in instrumentis
astrum sed etiam in aliis, nam illud v. g. in productione visio-
nis Dei agit ut instrum Dei, qd Deus per hunc elevat & movet
illud beatorum ad visionem eiqdem illius indebitam, sicut gratia
voluntas in productione atq. ragnalis agit ut instrum Dei, qd Deus
per habitum ragnales voluntatem elevat ad operationem ragnalem
ipsi

ipsi voluntati indebitam, sicut malleus agit ut instrumentum 42.
fabri, eo qd a fabro per motum localem eleuetur ad actionem
sibi n̄ debitam v: g. ad formam clavis, rāo. a. a priori huius
rei e, qd eo ipso qd aliquis ab alio agente mouetur aut eleuatur
ad actionem sibi indebitam, agit tanquam virtus astringit in quo
constat rāo ois iustri, ut constat ex dictis. his. a. suppositis.

Aduertendum e jms quoddam velle speciem im-
pressam concurrere ad speciem expressam eo qd supplet distantiam
obiti, atq in hoc consistere minus speciei impressae hoc si
numatur prout verba sonant, falsum e, qd alioquin hū rāoalis
vel eius illius potest absq velle speciei impressae cognoscere corpus
vel mēam sibi intus presentem e oia accidentia eodem
modo sibi presentia, similiter oculi pupilla potest absq velle
speciei sibi impressae percipere e videre scriptam, qd tñ e mani-
feste contra experientiam, praedicta a. sequela patent, qd si
species e minus speciei e suppleri distantiam obiti e ubi n̄ e
obiti distantia, species illius impressa, n̄ erit necessaria, ac proinde
sine illa potest cognoscitiva poterit operari.

Aduertendum e qd alios voluisse mēam speciei
impressa e representare obiti potest, sed neg hoc e verum, aut
certe rem sufficienter n̄ explicat, ite qd representare obitum
illius, vel e facere obiti praesens illius, e hoc species impressa
n̄ facit proprie loquendo, ut constat ex supradictis; vel e digne
potest in cognitionem rei, si a. species impressa n̄ facit, vel
facit ut medium cognitum, vel ut medium incognitum. primum
potest n̄ it, qd res res cognoscitur immediate, sine absq oia
medio cognito, nec tñ cognoscatur nisi per speciem impressam, neq
ut dicit qd mēam speciei impressa constat in hoc qd tanquam
medium incognitum faciat rem cognosci, nam vel facit rem
faciliter cognosci vel efficienter. si primum dicatur, contra
e, qd hoc n̄ potest ad speciem impressam sed ad speciem expressam e
ad ipsam formalem obiti cognitionem; si vero dicatur, speciem im-
pressam facere efficienter rem cognosci, contra e, qd hoc nihil
potest aliud quam efficienter caere speciem rei expressam sine cog-
nitionem, atq; etiam illius efficienter caere speciem rei expressam,
nec tñ illius n̄ rāoem speciei impressae, quare per illud n̄ suffi-
cienter explicatur rāo n̄ae minus speciei impressae.

Aduertendum e qd alios dicitur rāoem e minus
speciei impressae consistere in hoc qd concurrat ad expressam
vniendo obiti potest in rāoem illegibiles. sed neg pot hoc praecise
astringit

amplius sufficienter id quod in presentia quaeritur, nam
quando dicitur speciem impressam concurrere ad speciem ex-
pressam videndo obiectum in ratione intelligibili, vel significat
quod species impressa suppleat abiectionem obiecti, & hoc supra,
confutandum, vel significatur quod species impressa faciat obiectum
praeclarum sine univocum intentionaliter, ^{quod} hoc fit in egra-
ret & indiget explicatioe.

Advertendum est quod alios docere rationem et
muni, speciei impressae consistere in hoc, quod ipsa concurrat,
ad speciem expressam assimilando & proportionando obiectum praeclarum.
sed contra haec doctrinam est quod vel inten-
tionaliter obiectum per speciem impressam ^{concurrit} assimilari praeclarum & praeclarum
obiectum realiter, vel assimilari intentionaliter, si dicitur
assimilari intentionaliter, quod obiectum est quod sit assimilari
intentionaliter & explicatioe indiget, si a dicitur assimilari
realiter, contra est, quod ille Angelus v. g. per speciem impressam,
quae mediantem cognoscit substantiam corpoream, potest realiter
dissimulari obiectum quam assimilatur, cum ^{est} modi species in sit
substantia per accidens, nec sit materialis aut corpora sed immaterialis
& spiritalis. praeterea contra est, quod sequeretur quod si duo
Angeli vis similes cent sibi intimi, praesentes neque indigeret
specie impressa ad alterum cognoscendum, quod tamen contrarium reperitur
& facile refelli potest.

Advertendum est quod multos praesertim
ex recentioribus auctores speciem impressam habere pro munere
concurrere ad speciem expressam completam & ultimo constituendam
obiectum in ratione intelligibili; quod si quaeras quid sit ultimo complere
obiectum in ratione intelligibili, hoc tamen illi explicans: obiectum creatum
non est ens completum, in ratione intelligibili nisi habeat virtutem
concurrere simul cum praeclaro ad cognitionem, & quod ens crea-
tum ut est efficiens in ratione entis ita est deficiens in ratione illi-
gibilis, nec habet immediate virtutem concurrere ad cog-
nitionem sui, ideo data est ei species impressa tanquam virtus
activa ipsius, quae tanquam principium simul cum praeclaro
illius concurrat ad illuminationem, in egra. Et quod species impressa
dicitur vicaria obiecti & obiecti remanet, ut explicetur vis activa
loci obiecti, ne igitur praesertim huiusmodi explicent doctrinam
quam circa rationem, vel munus speciei impressae, contra vero
aliqui negant de ratione speciei impressae intelligibilis est, ut tanquam
instrumentum obiecti effectiva concurrat ad speciem expressam, sed eam
volunt

volunt concurrere determinando illud ad hoc potius obiectum quam ad aliud, utra vero ex praedictis sententias vera sit sequenti propositionibus definemus.

Primo. Non omnis species impressa illegibilis concurret ut instrumentum obiecti ad speciem expressam eiusdem obiecti quae representat. Pro hac propositione faciunt multi doctores infra allegandi.

1° p^o. Quia species impressa negationis aut privationis non concurret ad speciem expressam negationis aut privationis tuncquam eius instrumentum. Et non omnis species impressa illegibilis concurret ad speciem expressam tuncquam instrumentum obiecti quae representat. **2° p^o.** Quia negatio est privatio cum sit ens negativum inde non ens, non potest, ut constat ex eodem sensu, producere vel effectivum causare ens reale positivum, cuiusmodi est species expressa et cognitio negationis vel privationis. Adde quod nihil tuncquam causa principalis potest producere aliud effectum seipsum, atque si species impressa negationis aut privationis concurreret ad speciem eius expressam vel cognitionem ut instrumentum obiecti, tunc negatio et privatio tuncquam causa principalis per speciem suam impressam ut per suum instrumentum causet et producat ens reale, tunc cognitionem sui, negationis aut privationis aliter subordinata in huiusmodi productione vel causatione, ut per se patet.

2do p^o. Quia species impressa entis rationis vel rei impossibilis non producit speciem expressam entis rationis vel rei impossibilis ut instrumentum eiusdem. Et non omnis species impressa concurret ad speciem expressam ut instrumentum obiecti quae representat. **3° p^o.** Quia cum ens rationis et res impossibilis non habeat rationem veri entis realis, ideo non potest phyice causare vel producere cognitionem, quae est ens reale.

Denique p^o. Quia species impressa representans naturam vel essentiam virtutem, non potest in productione speciem expressam vel cognitionem virtutis esse ut instrumentum eiusdem esse virtutis, tuncquam virtus non est activa nec actiones et virtutum sed singularium et supportorum. Et non omnis species impressa illegibilis concurret ad speciem expressam ut instrumentum obiecti quae representat.

Confermantur simul omnes supradictae rationes contra eos, qui dicunt eandem principalem quae agit per instrumentum illud concurrere per instrumentum ad actionem productivam effectus, ut eum immediate attingat, tunc ut ipsa actio immediate fense =

pendeat etiam ab ipsa causa principali. confirmatur, inquam,
contra illos: quia negatio, privatio, entis rationis, res impossibiles &
virtutes, vel simul cum specie sua impressa immediate concurrunt,
ad productionem speciei expressae & cognitionis sui, vel non.
primum nulla ratione dicitur potest, quod est contra eorum sententiam, quod
actio realis, cuiusmodi est productio cuiuslibet speciei expressae
vel cognitionis, potest immediate, & effectivae pendere ab ente,
ab ente rationis, a re impossibili &c. &c. tanquam a causa efficiente.
si autem dicitur eodem & iuxta principia praedictorum authorum
sola species impressa privationis, negationis &c. non nullo modo ipsa
negatio, aut privatio causat speciem expressam sive in cognitionem
negationis, privationis &c. & per consequens aliquid obiectum ad produc-
tionem speciei expressae non concurrunt per speciem impressam
tanquam per instrumentum suum.

¶ Veri sunt quibus artibus supra factis non dari speciem
impressam negationis, privationis, entis rationis &c.

¶ Secundo contra est, quod nihil cognoscitur nisi per
speciem illius impressam, ut videri docent Philosophi, sed negatio,
privatio &c. cognoscuntur & datur species eorum impressa.

¶ Tertio contra est, quod generati datur species expressa negationis pri-
vationis &c. ita saltem Deus per operationem suam potest ponere
in illius creato speciem impressam negationis, privationis &c. ab ip-
satis species impressa in productione speciei expressae negationis
&c. si ageret ut virtus vel instrumentum negationis &c. ut constat ex
supradictis.

¶ Dico. 2do. Nulla species intelligibilis impressa
ex eo quod sit species impressa talis obiecti concurrat ad eius
instrumentum ad speciem expressam obiecti. dicitur ex eo quod sit species
impressa talis obiecti, quia non negaverim concedendum esse, quod
aliam rationem speciem impressam representativam illius
agentis vel huiusmodi, ut instrumentum eiusdem illius vel huiusmodi
concurrere ad speciem expressam & cognitionem eiusdem illius
agentis & huiusmodi quia fuit producta.

¶ Item propositis: quia alioquin species impressa
negationis privationis &c. in productione speciei expressae ageret
ut instrumentum obiecti quod representat, quod non est falsum, ut constat
ex supradictis.

¶ 2do potest: quia si species impressa intelligibilis,
ex eo quod sit species obiecti impressa vel eius representativa in productione
speciei expressae, agit ut instrumentum obiecti quod representat, vel hoc
colligitur

speciem impressam e ea mediante moueat illud ad speciem expressam, vel colligitur ex eo qd species impressa ex sua natura instituta ut in productione speciei expressae agat tanquam virtus ignis obiecto representat, atqui sedulo sic impressa representat huius illius agentis vel huius rationis nulla alia species impressa illegibilis representativa rei create producitur ab obiecto qd representat, ut constat in reliquis omnibus speciebus receptis in intellectu humano, et in speciebus angelicis quas angeli habent in eo obiecto productas sed a Deo congenitas ab instanti sua creatura, vel successiuo productas ab eodem Deo tanquam ab auctore, nam, et conuictis docent Theologi, similitudo qd si vis videri colligitur qd species impressa illegibilis in productione speciei expressae agat ut instrumentum obiecti, eo qd ex natura sua sit instituta ut in productione speciei expressae agat tanquam virtus obiecti illegibilis, sicut: qd si esset videri colligeretur, maxime ex eo qd e species impressa obiecti vel eius representativa, atqui ex hoc non potest colligi, qd aliquam omnium speciei impressa cuiuscumque obiecti conueniret, ut ex sua natura esset instituta, ad hoc ut in productione speciei expressae ageret tanquam virtus obiecti qd representat, ac proinde id etiam conueniret speciei impressae negotii, et uisui, et huius rationis, rei impossibilis, vel virtus, qd e factum, ut constat ex dictis.

Obiectis: species visibilis in productione visionis agit ut instrumentum obiecti visibilis qd representat et etiam species illegibilis impressa in productione speciei expressae agit ut instrumentum obiecti illegibilis qd representat.

Res distinguendo huius species visibilis in productione visionis agit ut instrumentum obiecti visibilis eo qd species illius impressa vel representativa negotii, eo qd ut producta ab obiecto visibili per illam tanquam per primum effectum mouet primum virtutem ad inuentionem sui conceptus huius, et negotii conuenit, qd species impressa illegibilis excepta specie representativa illius agentis vel huius non producitur ab obiecto, nec ipsum per illam mouet illud ad speciem expressam vel cognitionem sui, nec ex sua natura e instituta ut in productione speciei expressae agat ut virtus ignis obiecti, ut constat ex dictis.

Obiectis 2do: species impressa illegibilis dicitur e semen e vicaria obiecti et species impressa illegibilis in productione speciei expressae agit ut instrumentum obiecti qd representat, sicut semen in productione plantae agit ut instrumentum plantae, e vicaria agit ut instrumentum principis.

Po
L

De propositionem illam species impressa, semper vel quasi
 semen obiecti & eius vicaria, coiter circumfertur quod dicitur
 rariot, ea tñ nec pñ, nec probari. Et si vultur intelligatur, imo ar-
 gumentis supra factis pro vna, vnde hoc satis probatur, contrarium.
 Hæc eandem propositionem à hoc vltimo modo allegari illi nisi de
 de species impressa illius agentis & hinc rationalis, aut etiam de specie
 impressa rei potius singularis cognita ordo conuoluitur, modo
 infra explicando, qua res cum necessario debeat efficere
 aliquam operationem, ut spiritus ratio cognoscatur aliquo etiam
 modo sine remote, per aliquam suam operationem conuenit ad
 productionem species impressas per quam ipsa representatur, &
 ideo lato modo eadem species impressa pñ dicitur quasi semen
 aut vicaria, siue quasi instrumentum rei quam representat, qua
 tenet eadem res singularis remote, per species impressam tan-
 quam per aliquem suum effectum aliqua ratione mouet intellectum
 ad sui cognitionem, sicut pñ similem rationem cap. 2 de pot
 dicit instrumentum cap. prime siue ipse Deus, & agant animam pñ
 dicit per nos filios quasi per instrumentum suum nos os genuine,
 ut constat ex si qua supra diximus in supponendis.

Obicies 2to: species impressa intelligibilis facit
 obiectum intelligibile, & complet ipsum in ratione intelligibilis, ut
 exister docent Theologi & Philosophi. Et verò species impressa
 intelligibilis tanquam instrumentum obiecti intelligibilis conuenit ad
 speciem expressam eandem obiecti.

De concedo hinc, & nego consequi, aliquem
 si consequentia teneret, amittere probari potest intellectum
 esse instrumentum obiecti intelligibilis, hac ratione illius conuenit obiecti
 in ratione intelligibilis, eadem illius denominat obiectum intelligibile,
 unde dicitur intelligibile, intellectu intelligibile, ut colligitur ex his
 qua de ara & verbi docetoteles cap. 3. Et illius & instru-
 obiecti intelligibilis in productione speciei expressæ, pñ e manifeste
 fatetur, sicut igitur obiectum denominatur intelligibile extrinsecè
 ab intellectu tanquam a sua extrinsecæ, nec tñ illius & instrumentum
 obiecti intelligibilis, ita etiam obiectum intelligibile pñ a species impressa
 denominari proxime intelligibile tanquam a sua extrinsecæ, quæ
 videtur posita ipsum obiectum proxime potest intelligi.

Obicies 3to: species impressa tunc solum datur
 quando obiectum est distans vel imparportionatum & didantia
 vel imparportio obiecti suppletur per species impressam, ac pro-
 inde eadem species notat obiectum siue tanquam eius virtus
 influat

influit in actum cognitionis.

45.
Res falsum est quod species tunc solum datur vel tunc
solum sit necessaria quando obiectum est distans, hoc a. p. h. nam
oculi pupilla non dicitur a seipsa, et tunc seipsam videre non potest nisi
habet speciem sui virtutem, similiter qualitates tangibiles in-
tedurum non distans ab organo tactus, nec tunc sentitur nisi
per defectum speciei imprensae. praeterea quod species impressa illi-
quibiles non necessaria, licet obiectum non videtur nec sit improprio-
naturum, p. h. quia hinc realis unita cognosci non dicitur a seipsa
nec est obiectum sibi improprium, et tunc tunc seipsam non cognos-
cit, nisi est defectum speciei representativae sui, ut infra osten-
demus. Similiter angelus alterum angelum licet sibi intime pro-
ximum et sibi proportionatum non potest cognoscere nisi per speciem eius
impressam, ut coniter conceditur, et satis condatur ex infra di-
cendis.

Olycius v. p. S. Augustinus lib. 9. de Trinitate
cap. 12. in his: unde liquido concedendum est quod omnis res quomodoque
cognoscitur cogenerat in nobis notitiam sui, ab utroque. e. nobis no-
titia partem a cognoscente. et cognito, itaque mens cum seipsam
cognoscit sola pars est notitia sua, et cognitum erit et cognitor
ipsa est.

Res imo S. Augustinum hoc ita illigi, ut quando
dicit rem quae cognoscitur cogenerare vel parere in nobis notitiam
sui, hoc huiusmodi verba velint tantum significare obiectum aliquo
modo concurrere ad cognitionem sui non efficiendo cognitionem sed
tunc eam terminando, atque haec responsio in eo fundari potest. Sicut
Augustinus paulo post verba allegata docet etiam rem quae amatur
generare amorem sui in ipso amante, eo quod ipse est amabilis, nec
tunc obiectum amoris ad amorem concurrit ipsum efficiendo, sed tunc
terminando.

Res 2do S. Augustinum textu alio. velle, tunc
omnis res singularis quomodoque cognoscatur cognitione naturali, et
quae nullam omnino cognitionem singulari prosumponat, cogeneret
et pariat sine effectu aliquo modo cognitionem sui, siquidem
omnis talis cognitio mediata et remota derivatur ab huiusmodi re
singulari, nimirum mediante aliqua eius operatione, et per conse-
quens omnis talis cognitio aliquo modo generatur a suo obiecto, quam-
vis e. ego non videtur Caesarem v. g. nec ipse speciem sui impressam in
me immediate producent, quia tunc ipse multas fecit operationes externas,
ex quibus per multa intermedia ad me derivata et illig notitia
de Caesare potest aliquo modo dici generari in me notitiam sui
per

per intermedia tanquam per infra latiori modo supra, qua-
simulim hanc aliquam analogiam licet imperfectam eam in-
strumentis proprie dictis cum instrumentis artium, ut constat ex supra-
dictis in supponendis, dicitur a. S. Augustinum in loqui de cog-
nitione rei singularis singulari vel naturali supponente cognitionem
supradictam, quod certum est huiusmodi cognitionem potest esse totam
ut nullam obiecti sui operationem praesupponat, ut si Deus faciat
mihi revelationem de aliqua re aliam omnino ignota et nullam
habere operationem, tunc est. praesentata res cognoscetur per speciem
nulla propterea ratione, neque mediata, derivata ab obiecto.

Ratio 3ta. Ratio viuz, minus speciei impressae
illigibilis in hoc consistit, quod ipsa potest illigibilem quam se
est indeterminata ad operandum et non operandum, ad opera-
tum circa hoc obiectum et circa illud determinat ultimo ad ope-
randum viuz ad cognoscendum hoc potest obiectum quam aliud.
Ita exprimitur Saurellus de his q. 3. de actu illigibili. Circa i. parte
tract. 4. disp. 40. cap. 6. num. 66. et multi alij, hoc est, si ois
qui docent lumen gloriae habere rationem speciei impressae representan-
tis Deum, quos dubitase sequenti allegabimus.

Ad 1^{am} mo: quia ratio viuz minus speciei impressae visi-
bilis in hoc consistit, quod ipsa potest visivam ex se indeterminatem
vel indifferentem ad operandum et non operandum, ad operandum
circa hoc obiectum visibile et circa illud ultimo determinat ad ope-
randum circa hoc obiectum visibile, potest, quam circa aliud. Etiam
minus speciei illigibilis debet esse potest illigibilem indetermi-
natam et indifferentem ad operandum et non operandum, ad opera-
tum circa hoc et circa illud illigibile, determinat ad opera-
tum circa hoc potest illigibile, quam circa aliud. Ans per se patet,
quia antequam species impressa visibilis ponatur in oculo, licet
potest visiva sit proportionata ad operandum, non tamen operatur, quia
non est ultimum determinativum ad operandum, et cum ex se
sit indifferens ad operandum et non operandum, ad operandum
circa album et circa nigrum et, non potest ex se determinari ad ope-
randum potest circa album quam circa nigrum, statim a. atq.
in oculo ponitur species albi v. g. potest visiva determinatur
ad visionem huius potest obiecti quam alterius, atq. ex his constat
quod ratio speciei visibilis consistat in hoc, quod sit ultimum
determinativum circa visiva ad operandum circa hoc potest
obiectum quam circa aliud. Consequenter etiam primi determinatis
patet: quia ut Philosophici est cum fundato in hac materia procedamus,
debemus

debemus a speciebus nobis maxime notis, cuiusmodi est species vini: 46.
hiles proinde ad species illegibiles que nobis et minus notae,
atque de his quod tunc presentem idem dicendum est quod de illis di-
citur, cum sit eadem ratio, ut per se fit.

¶ Per se fit visum quae potest visum hanc a specie
visibili sed a presentia obiecti visibilis determinari ad
visionem huius potest obiecti visibilis quam alteri, ac promissio simi-
liter dicitur potest intellectum humanum visum corpori ad intellectum
quodam specificationem determinari a phantasmate, et quodam exer-
citiis a voluntate.

¶ Sed contra est, quia species visibilis posita in oculo,
etiam sine presentia obiecti, determinat potest visum hanc ad
visionem huius potest obiecti quam alteri, ut contra est ex eo quod
si quis die apererit oculos vel arbores viventes, potest quia
oculos querit adhuc per aliquam breuem temporis moram
videt colorem viridem, similiter species representans remem,
qui ex altera parte immersus sit in aqua, determinat ad vi-
dendum remem fractum et determinat ad visionem huius
potest obiecti quam alteri et minus speciei visibilis atque in ipsam
referendum est, hanc a. in presentiam obiecti visibilis, et consequen-
ter determinat, intellectum ad cognitionem huius potest obiecti illigi-
bilis quam alteri erit minus speciei illegibiles, cum sit per ratio.

¶ Deinde contra est, quia species impressa illegibilis
posita in angelo et in terra separata, in quibus hanc est phantasma,
determinat illos ad intelligendum potest hoc obiecti quam aliud
et species impressa illegibilis posita in intellectu visum corpori, potest
ut adhuc, eundem intellectum determinat ad cognoscendum hoc
potest obiecti quam aliud, nec talis determinatio potest referri in phan-
tasmata, sicut nec simul determinatio in angelo et terra separata
potest referri in phantasmata, que cum sint accidentia corporis et
materialia potest referri in angelo vel terra separata, que sunt substantia
spirituales et immateriales et determinat ad intelligendum hoc potest
obiecti quam aliud, et minus speciei illegibiles.

¶ Per se rursus fit visum hanc, quod ratio speciei illegibiles
considerat in hoc quod determinat intellectum ad operandum circa hoc
potest obiecti illegibile quam circa aliud, quia si daretur habitus fidei
qui determinaret ad operandum tunc circa hoc potest mysterium
fidei quam circa aliud, ille vere esset habitus, et hanc esset species.

¶ Sed contra est, quia huiusmodi habitus vel determinaret
intellectum ad tale mysterium reuelatum et talem reuelationem, et

consequenter =

consequenter ad veritatem Rei ut applicatam tali mysterio
 et applicatam per talem revelationem, vel non. si dicitur pri-
 mum, tunc habitus ille fidei non solum haberet rationem habitus
 elevantis et proportionantis potam intellectivam obiecto formali fidei,
 sed etiam haberet rationem speciei impressae, ut patet ex eo quod in
 productione actus fidei faceret id quod facit species sensibilis albi
 in productione visionis albi. si vero dicitur eodem, tunc
 habitus ille fidei non haberet rationem speciei impressae, quia non
 haberet rationem ultimo determinantis potam intellectivam ad
 querendum circa hoc potius obiectum quam circa aliud, quia
 in re consistit ratio speciei impressae.

Secundo patet quod contra: quod potam intellectivam ex se est in-
 differens et indeterminata ad cognitionem huius obiecti et cognitionem
 illius, ut patet per se. Et ut hoc potius obiectum cognoscat quam aliud, debet
 determinari per aliud principium ad cognoscendum potius hoc obiectum
 quam illud, sed nullum huiusmodi principium determinans potam
 intellectivam praeter speciem impressam intelligibilem. Et verum magis speciei
 intelligibilis impressae est determinare potam intellectivam ad querendum
 potius circa hoc obiectum quam circa illud.

Quod dicitur in nulli, sicut oculi, vel potam visivam ex
 suis intrinsicis principiis est determinata ad videndum quod habet
 obiectum sibi in debita distantia applicatum, ita etiam potam intellectivam
 ex suis intrinsicis principiis est determinata ad intelligendum quod habet
 obiectum applicatum per phantasma, ea tamen ratione, qua illud est deter-
 minatum ad calefaciendum quod habet calefactibile sibi applicatum,
 ac proinde nulla est necessitas speciei intelligibilis ad determinan-
 dum intellectum ad cognoscendum hoc potius obiectum quam illud.

Ter contra est quod species sensibilis determinat oculum
 et potam visivam ad visionem etiam quando obiectum visibile
 verum non est applicatum, ut constat ex supra dictis. Et potam visivam
 non est ex suis intrinsicis principiis ultimo determinata ad vi-
 dendum obiectum visibile, vel hoc potius visibile quam illud, sed
 huiusmodi determinationem habet a specie visibili, id est, ab applica-
 tione vel praesentia obiecti, similiter species impressa intelligibilis in An-
 gelo est hinc separata a corpore, in quibus nullum est phantasma,
 determinat intellectum et animam separatam ad intelligendum hoc
 potius obiectum quam illud. Et etiam species impressa existens in
 intellectu univo corporei praedicta ratione determinat eundem intellectum,
 cum non potest assignari sufficiens ratio disparitatis.

Obiicitur: potest aliquid ad hoc distrahi vel occupare.
 attendi-

attentionem, in cogitando de aliqua re, ut quamvis hat oculos 47.
aperitos, h. tñ videt præteritatem vel aliam rem sibi ante oculos
positam, in qua tñ casu speciem eorum rubrem h. in oculo &
falsum e. qd. rãd vel mung. speciei impressæ ultimo determinat
præteritatem cognoscitivam ad operandum circa hoc potig. obiectum
quam circa aliud.

Quo quando nos dicimus rãd. vel mung. speciei
impressæ e. debet rãd. ultimo potiam cognoscitivam ad cognos-
cendum hoc potig. obiectum quam aliud, in ita e. intelligendum ut
spec. impressæ quoad specifiçationem ultimo determinet potiam
ad operandum potig. circa hoc obiectum quam circa aliud, & præter-
ita determinet etiam illam ad operacem quoad exercitium
in simpliciter vel absolute ois, sed potis reliquis oibz requisitis,
ut e. sufficiens attentio sine negã distractionis ad alia.
Udo etiam quando dicimus speciem impressam determinare potiam
cognoscitivam ad cognoscendum hoc potig. obiectum quam aliud, nos
velle qd. determinet efficienter sive cum ipsa potia efficiendo
cognitionem huius potig. obiecti quam alterius, neg. e. dici pot.
qd. spec. impressæ determinet potiam solum tanquam conditio sine
qua non, qd. alioquin conditio sine qua non, confunderetur
cum eã efficiente, & ois eã efficiens rãd. pot. tolli, ut colligi pot.
ex supradictis.

DUBITATIO II

An ullum obiectum intelligibile concurrat ad in-
tellectionem sui efficiendo eam immediate?

Certum e. Deum tanquam causam per immediatam & generalem
concurrentem effectivam concurrere ad quamlibet speciem expres-
sam & cognitionem sui creatam, sive ea sit abstractiva, sive
intuitiva, sicut etiam simili rãd. tanquam causam primam &
generalem immediate & effectivam concurrat ad quamlibet
aliam cognitionem & quamlibet alium effectum, quare sentus
proposita controversia e. an ullum obiectum intelligibile pot. ut
obiectum immediate & effectivum movere intellectum ad cognitionem
sui, qd. e. immediate determinare intellectum ad sui cognitionem
ca. rãd. qua potia illicita mediantes spec. impressæ. Deter-

determinando ad cognitionem obiecti, quod per illam representat, quoniam a. si illi rei, per vel obiecto conuenit mouere effectiue & immediate intellectum ad cognitionem sui, id maxime concedendum e Deo respectu illius beati & visionis beatificae, deo definiens quod in re presenti de ipso Deo sit tenendum, atque ex huiusmodi definitione, facile constabit quod de reliquis obiectis sentiendum sit.

Dicendum e Deum ut obiectu non mouere effectiue & immediate intellectum beatorum ad visionem sui. Pro hac propositione faciunt oes auctores sequenti dubitatio alleganda, qui asserunt Deum a beatis uideri per lumen gloriae tanquam per speciem impressam. Et contra alios asserentes Deum effectiue & immediate per modum obiecti mouere intellectum beatorum ad visionem beatificam, quod etiam asserunt de Angelo respectu propriae cognitionis, qua seipsum cognoscit, atque horum doctrinam utpote conuicere licet semper nobis de falsitate, respectum, nos etiam in Tractatu de Angelis et alibi supponimus nimirum illum locum reuocantes definiendum, quidnam de huiusmodi re. nostro iudicio sentiendum eet.

Primo propositio: quia si Deus per modum obiecti tanquam causa particularis effectiue & immediate conuenit ad producendam visionem beatificam, sequetur praedictum concursus Dei ut causa particularis ea ore superfluum, sed hoc ipse dixi. Et neg id uide. huius sequitur. Minor per se patet. Arg: ma: patet: quia ad productionem visionis beatificae nihil aliud requiritur nisi potentia intellectiva proportionata & ultimo determinata ad operandum, & obiectu potens terminare ipsam visionem, atque potentia intellectiva beati per lumen e sufficienter proportionata & determinata ad producendam visionem beatificam sive ad operandum circa Deum, ut constabit dubitatio sequenti. praeterea Deus per se absque ullo alio particulari concursu e aptus ad terminandam eandem visionem, siquidem terminare cognitionem non dicit concursum effectiuum se. tenentem ex parte obiecti terminantis & ois alij concursus effectiue e immediate procedens a Deo per modum obiecti e ois superfluum. Ans. in quo solo patet e difficultas patet: quia ad productionem cuiuscumque actus extra uoluntatis nihil aliud requiritur praeter potentiam uoluntatis proportionatam per habitum supernaturalem ad operandum & obiectu debet terminare huiusmodi actum uoluntatis & similiter dicendum e ad productionem actus uisionis Dei nihil

tres virtutes actiua ad extra recipi vnter se distincta eent in Deo
propter originem, atq; hęc ita pntcipi. Et contra Melaniam in poms.
Disp. 2. d. 10. & Salas tom. 1. in qnam dca tract. 2. sect. 5.
num. 4. d. ubi docent predictum conuersum ad visionem beatifi-
cam pcedere. foaliter ab etia Dei.

¶ Sed aliquid idem inconueniens sequi si datur spes
impressa Dei, vel dicatur hunc glorie e. spem impressam Dei
representatiuam, nam spes impressa etia Dei debet mitti
immediate ab ipsa etia prout ea distinguitur ab origo.

¶ Sed contra e. si licet spes sensibilis necessario emittat
vel producat immediate ab ipsis obiectis e. accidentibus sensibilibus,
nulla tñ spes impressa intelligibilis necessario producat ab obiecto illi-
gibili, siquidem nullum obiectum intelligibile creatum producit speciem
sui impressam, si illud agentem excipias nam inqnis, vt conter
docetur in tractatu de Angelis, spes Angelica et in Angelis ab in-
stanti creatore ipsorum a Deo congenita, vel certe in illos a Deo
tanguam a fathore nra necessitate infunduntur, similiter spes
impressa intelligibilis, qua et in hie, n producentur ab obiecto intelligibili,
sed ab illitu agente, vt constat ex tractatu de tra, et p pnotatis
sicut igitur Deo per suam libentiam voluntatem e originem producit
in Angelis spes impressas rerum illis debitas, ita etiam dicendum e
si debet in Beatis spes impressa Dei, cam producit n necessario
a Deo sine ab eis etia per modum obiecti, sed ab illis origo
per voluntatem libentis applicatam ad operandum, nam inter pxi-
cata Dei propria qua ei conueniunt e n conueniunt creaturis hoc
etiam dco ipse Deus e obiecto voluntarium illius creati e virtutis
beatificae, quatenus per spem sine hunc glorie a se productam
determinat e mouet illitum creatum ad visionem sui, licet
etiam pot libere, sine spe e immediate per originem suam mouere
e determinare illitum creatum ad visionem beatificam, licet hoc n fuerit
communale modo, vt ex parte supra explicatum e, infra magis constat.

¶ Sed dco quidam libentem ad visionem sui n totum conuer-
tere per modum obiecti e vt eam specialem, sed etiam vt eam primam,
e vltimam, sub qua rone fit suspendere rorum conuersum e impedire eam ca-
litem eam dca vel particularis, quamuis ergo conuersio ille Dei prout,
obiecti specialis foaliter loquendo n est liber, est tñ liber prout eam vntas,
e per consequens cam sit idem conuersio, pot impedi dco a Deo etiam
posito hunc glorie in illitu beati, licet Angelis quando vult intelligere
seipsum conuertit vt obiectum per suam substantiam e conuertit etiam vt cog-
nitioem per pxiam illitum, e licet conuersio substantia ipsius vt obiectum
non sit

non sit liber, q̄ si illi subordinatur voluntati, & p̄ impu- 49.
diri a voluntate, ne actu se illigat, hinc & totum illum op-
eratum realiter & librorum angelo, q̄a t̄y illo conuersus p̄
ab angelo impedi.

Contra e, q̄ ex hac responsione sequeretur in
Deo esse aliq̄ principium productiuum inu. principium acti-
uum ad extra, scilicet distinctum ab omni, siquidem actus
Dei eius attributa scilicet distincta ab omni, si inme-
diate obiectum visionis beatificae, & per consequens per modum
obiecti tanquam causa efficiens immediate, & effectiua concurrant ad
causam finem licet inadaequatē, sed q̄ simul cum actus & pro-
ditis attributis Deum conuertat etiam per op̄iam tanquam causa
prima & vniuersa. Praeterea cum etiam relatio personales sint imme-
diate obiectum visionis beatificae etiam ipsi per modum obiecti immedi-
ate & effectiue concurrerent ad visionem beatificam, ac prouiderent in
Deo propter op̄iam tres erunt pota operatiua ad extra a parte
rei inter se distincta. Respondetur contra eandem responsionem, e,
q̄ etiam ex ea sequitur esse in Deo aliq̄ principium inu.
operatiuum ad extra necessarium, imo plura esse huiusmodi prin-
cipia, quae in operanda n̄ sunt directe subordinata Dei volun-
tati, sed ex se sunt necessario determinata ad operandum ad
extra licet inadaequate. hoc. & inuoluit duplicem imperfectionem,
ut constat ex dictis, ac prouide respicit infinita Dei affectio-
ni quae omnino imperfectionem exhibet.

Ex supradictis. a. colligitur, q̄ licet conuersus
Dei ad visionem beatificam iuxta responsionem allatam est
liber prout pendet ab op̄ia Dei, n̄ t̄ est liber sed necessarius
prout immediate pendet a reliquis Dei attributis, etia aitate,
& relatione personalibus, sicut conuersus quo ignis & Deus conuer-
sunt ad prouidendum calorem licet sub sit liber prout pendet
vel procedit a Deo, & t̄ necessarius prout procedit ab igne,
quasi sicut ignis vere & causa necessaria respectu p̄ueniendi
conuersus licet idem conuersus sit liber respectu Dei, ita etiam
etia Dei & eius attributa, scilicet distincta ab omni, &
relatio diuina erunt causa necessaria respectu conuersus ad visi-
onem beatificam, licet idem conuersus sit liber respectu diuinae
omnipotentiae.

Deniq̄ ex eadem responsione sequitur ipsam Dei
op̄iam concurrere ad visionem Dei dupliciter. Primo ne-
cessario n̄e tanquam causa necessaria operatiua ad extra,
quaboz

quetengiam ipsa concurrat per modum obiecti, sicut concurrunt
cetera & reliqua Dei attributa. 2do libri, quatenus concurrunt
et subordinata divinae voluntati, & est ois inarditum &
impfectionem inuoluit.

Quis igitur quidam respondent, qd licet oia Dei
attributa & relatio personales sint obiectum virginis beatifica,
sola tñ opera dicitur immediate concurrere n alia attributa
& multo magis relatio personales, qd relatio diuina n it que-
retur ad extra, aia s. opera Trinitatis & ois eius operatioes
ad extra s. in diuina, alioquin darentur, inueniri, in Deo
tres pota productura ad extra, qd videtur durum.

Sed contra e, qd si Deus per modum obiecti effec-
tius concurrat ad visionem beatificam, quicquid e in Deo, qd
sit obiectum immediatum & terminatum visionis beatificae,
debet eo obiectum motum respectu eiusdem visionis, ita effectiuo
& immediato concurrat ad visionem, sed cetera Dei & oia eius attri-
buta & personalitates si immediatum & terminatum obiectum
visionis & oia illa debent eo obiectum motum visionis, &
oia debent effectiuo & immediato concurrere ad visionem
beatificam; Maior e certissima etiam apud aduersarios.
Maior pñ: qd totum id qd per modum obiecti effectiuo con-
curreret mediante ipse impressa ad visionem beatificam,
si ea fieret mediante ipse, debet concurrere effectiuo & im-
mediato ad visionem beatificam si ea fiat sine ipse, ut pñ
ex eod alio debet effectiuo & immediato concurrere ad cog-
nitionem, qd per speciem impressam representaretur si ea cog-
nitionis fuerit mediante ipse, alioquin n concurreret immedi-
ato per modum obiecti, si quidem concurreret immediato per
modum obiecti e, qd idem formaliter quoad cognitionem sui
effectiuo moueret per speciem impressam vel per eam
representaretur, moueat immediate. Et tunc ipse ad hu-
iusmodi cognitionem, at si visio beatifica fuerit medi-
ante ipse, qui equis e in Deo, qd sit immediatum & termina-
tuum obiectum visionis beatificae, sive qd immediato per eam for-
maliter representaretur concurreret effectiuo mediante ipse impressa
ad visionem beatificam & quicquid e in Deo, qd sit immediatum
& terminatum obiectum visionis beatificae, quae sit sine ipse impressa,
debet eo obiectum motum sine debet effectiuo & immediato concurrere
ad eandem visionem beatificam, ac porro Deus n solum
per signum sed etiam per cetera & reliqua oia attributa & ois,
relatioes

relaciones personales effectivas e immediate, concurrunt ad visionem 50.
beatificam, ex hoc a. consequitur intellectus in Res e. reliqua ab
iura regni illata.

Respondet p[ro]p[ter] eadem maius: q[ui]a aliquid immediate mouere
sive concurrere per modum obiecti ad cognitionem e. q[ui]a oes facultates
q[ui]e s[un]t in obiecto e. s[un]t obiecta terminatiuum cognitionis sunt etiam eis
obiecti motuum, id e. moueant e. concurrunt effectiue immediate
ad eandem cognitionem, atq[ue] n[on] solum cogita sed etiam e[ss]e Dei,
e. reliqua eis attributa, q[ui]a si facultates distincta ab cogita e. oes
relaciones personales, s[un]t obiecta terminatiuum visionis beatifica eam
immediate terminant. Et si Deus per modum obiecti mouet e. concurr-
rit ad visionem beatificam, n[on] solum Dei cogita sed etiam e[ss]e Dei
e. reliqua eis attributa e. oes relaciones personales effectiue e. immed-
iate mouet e. concurrunt ad visionem beatificam, q[ui]a e. abstrudum,
vt constat ex supradictis; Minor e. apud oes e. u[er]a. Maior p[ro]p[ter] q[ui]a
si aliquid terminet cognitionem, e. aliquid aliud, licet ab illo solum
facultate distinctum, n[on] terminet cognitionem, sed t[ame]n moueat ad illam,
nec t[ame]n proprie dicitur mouere, vel concurrere ad cognitionem
per modum obiecti: q[ui]a videlicet id q[ui] mouet facultate n[on] e. obiectu; alio-
quin etiam id q[ui] effectiue mouet ad cognitionem, ex r[ati]o rei,
subiungeretur ab eo q[ui] terminat cognitionem, adhuc illud po[ss]et
e[ss]e mouere, per modum obiecti, ad cognitionem, q[ui] e. ois factum.

Præterea contra eandem, responsionem e. q[ui]a e[ss]e
Dei e. oia eius attributa e. oes relaciones personales terminant
visionem beatificam, nec e. necesse iuxta eandem responsionem
vt ad visionem effectiue moueat, si cogitiam excipias, e. etiam
idem dicit p[ro]p[ter] de cogitiam ipsa, q[ui]a nulla p[otes]t assignari r[ati]o, cur
p[otes]t cogitiam debeat immediate concurrere nimirum per modum
e[ss]e particularis ad visionem beatificam, hoc a. p[ro]p[ter] q[ui]a si v[er]o
concurrit immediate, ex parte obiecti requiritur ad cognitionem,
maxime requiritur q[ui]a ad cognitionem n[on] solum debet concurrere
p[otes]t, sed etiam obiecti ip[s]ius cognitionis, e. talis concursus obiecti e.
necessarius ad cognitionem, q[ui]a e. eis obiectu e. q[ui] ipsa cogitio e.
quasi p[otes]t vel p[otes]t p[otes]t e. obiecti. Et quicquid e. obiectu visionis
beatifica debet ad Deum per modum obiecti concurrere, atq[ue] ip[s]e
etor cogitiam etiam ipsa Dei e[ss]e e. reliqua eis attributa e. relaciones
e. u[er]a e. s[un]t obiecta terminatiuum visionis beatifica, nec t[ame]n ex
parte ipsorum requiritur v[er]o peculiaris concursus immediatus per
modum obiecti. Et neq[ue] ex parte cogitiam requiritur talis concursus sed
t[ame]n concursus generalis, sicuti requiritur ad reliquos effectus creatos.

Denig
D

Denique per coniecturam: quia nulla res creata quantumvis
praesens vel applicata potest cognosciturus per modum obiecti effecti-
vae, & immediate mouere eandem potant ad cognitionem sui.
& gratis & absq; fundamento asseritur Deum per modum obiecti effectiuae
& immediate mouere illatum beatorum ad visionem beatificam.
Consequenter. An sit inductio, primo. e. res sensibiles quantum-
uis applicatae vel intus praesentes sensibus, in hiis eos effectiuae,
vel immediate mouent ad sensationem, atq; hoc constat ex auctoritate
Aristotelis, & omnium Peripateticorum dicentium sensibile positum supra
sensum non facere sensationem, praeterquam dum constat experientia neg-
e. illum obiectum sensibile potant sensitivum, cui est intus praes-
sens, mouet ad cognitionem sui sensitivam, ut pupilla oculi, si mo-
uetur potant visivam, sicuti nec visibile externum si oculo sit
applicatum a quo illo spatio intermedio sit ulla ratio mouere potant
visivam ad visionem sui.

Secundo. nec subtilia spiritalis vita max. ut obiecta
reales dum est in corpore, licet sit identificata cum eis illata, ut
sentia satis conuincit docet, illum effectiuae mouet ad cognitionem sui,
nec subtilia ois abstracta a materia inue. spiritalis, ut dicitur Angelus,
licet sit intus praesens & applicata: alteri Angelo cum effectiuae
& immediate ^{mouet} ad cognitionem sui, ut conuincit dicitur in Tractatu de
de Angelis, & infra patebit & verè. nulla res creata quantumvis
intus praesens vel applicata potest cognosciturus quocumq; ea sit
sit eam, per modum obiecti effectiuae mouere ad cognitionem sui.
Ad ea haec, quae modo dicta sunt, varia potant afferri rationes quas
singulas impugnare necesse est.

Primum. a. responderi potest saltem qualitates tangibiles
ut est calor, frigus &c. praesentes & immediate applicatas tactui cum
moueres ad sensationem, nec eas sentire mediante ulla specie impressa.

Sed contra est quia etiam in qualitatibus tangibilibus
contrarium experientia constat, nam si manus appropinquetur igni,
statim sentitur ingens calor, qui profecto in ea intentione non
potuit tam cito produci in manu, sed etiam sit ex eo quod si
manus statim atq; fuit igni appropinquata, remouetur non amplius
sentitur illi calor in manu, qui si realiter in manu productus
est in illa intentione, profecto etiam in manu est igne remota
saltem per aliquam breuiem temporis moram sentiretur. praeterca
uem potest ex eo quod laborantes guttae vel febris ethica nullum senti-
unt calorem, in partibus substantialibus suis corporis, ut cantharis empa-
mentia, & in febris illa prouenit ex nimio calore haerente in partibus
substan-

substantia corporeis, ut patet docent Medici & calor et per con- 50.
sequens reliqua partes tangibiles immediate vel intime presentes
& applicata tactui ipsum non mouent ad sensationem, et per consequens
quando sentiuntur non mouent per modum obiecti effectiue et immedi-
ate sensum ac sensationem.

Quod si dicas sensibilia licet immediate applicata
sensum non mouere, sensum, quia ipsa sunt magis materialia quam sit
potestas sensitiva, et ideo potestatem sensitivam non potest ab illis immediate
applicatis moueri ad sensationem, sed necessario debere intermediari
aliquo modo magis eorum magis proportionatum potestati sensitiva,
namque species intentionalem sensibilem, ut ipsa potestas sensitiva
moueri possit, contra vero cum Deus sit etiam multo magis
immaterialis quam sit illud creatum, ideo potest per modum obiecti et
absque ulla specie impressa moueri ad visionem sui eundem illudum,
eo quod absque omni specie sit per se proportionatus et intime presens
illudum creatum.

Contra est, quia etiam species impressa sensibilis, et quanta
et materialis, cum recipiatur in materia vel quantitate obiecti et ab ea depen-
det, sicut omnia accidentia sensibilia pendunt a materia per quantitatem
sui obiecti, ac proinde sicut species sensibiles in vigore, non sunt magis im-
materiales quam accidentia sensibilia, ipsa non erunt improporcionata
sensui in ratione obiecti licet absque omni specie continerentur. Verum contra
est, quia si obiectum sensibile non est proportionatum potestati sensitiva, eo quod est
magis materialis quam sit sensus, et ideo non potest per modum obiecti mouere
sensum immediate, sed tamen per speciem sui impressam, similiter Deus
est magis immaterialis quam sit illud creatum, ac proinde erit necessaria
aliqua species ut Deus, qui est magis immaterialis quam sit illud creatum,
sit sicut fiat ei proportionatus, et ipse per modum obiecti moueat illum
ad visionem beatificam; sicut est proportio in ratione potestatis obiecti sit
impressum, quia maiorem obiecti materialitatem respectu potestatis poterit etiam
impressum, quia maiorem immaterialitatem obiecti respectu potestatis.

Ad id quod supra dictum est de his respondere potest dici
rationem materiae virtutem non potest mouere, signum ad cognitionem sui
intuitivam, eo quod pro eo statu non habet substantiam spirituales
et materialis, quae est conditio omnino necessaria ad operationem omnino spiritu-
alem, cuiusmodi est cognitio intuitiva ipsius hinc rationalis, ex hoc
non sequitur Deum non mouere immediate et effectiue illudum Beati-
rum ad visionem beatificam, cum huiusmodi visio sit omnino spiritu-
alis.

Sed contra est, quia si illa substantia spiritualis potest mouere
aliam

aliam vel seipsam ad cognitionem sui intuitivam, sequitur etiam
hanc rationem quando est unita corpori potest se movere ad cogniti-
onem sui intuitivam, hoc a. p. q. si ego nunc habere[m] speciem
impressionis & program[m] hanc meam rationem, profecto intuitivam cog-
noscerem hanc meam, sicut etiam nunc prima virgo cognoscit
suam & o[mn]es ho[m]i[n]es beati post resurrectionem corporum intuitivam
cognoscent hanc suam & dicendum est cognitionem intuitivam
hanc rationem requirere quidem ut n[on] a[ut]em a qua procedit, sit
ultimo terminata per subsistentiam, n[on] t[ame]n necessario exigit ut
huiusmodi subsistentia sit spiritualis, nam si ad exigeret max-
ime quia ipsa in se est spiritualis, atque etiam o[mn]i illi[us] humana
elicta ab hanc rationem unita corpori est spiritualis, nec t[ame]n
exponit in n[on] subsistentiam spirituales, cum hanc rationem uni-
ta corpori n[on] subsistat nisi per totam subsistentiam & ea sit
m[er]ita, ut negotium cum terra satis est, & si hanc rationem uni-
ta corpori habet propriam subsistentiam nimirum spirituales, id
magis fuit pro nobis & si ulla subsistentia spirituales est, habet vim
speciei impressae potest movere illum intellectum ad cognitionem intui-
tivam sui, etiam hanc rationem licet unita corpori habet huius-
modi virtutem movendi se immediate ad cognitionem intuiti-
vum sui, quod in se manifeste solum, que a modo supra dicta sunt,
potest etiam confirmari ex eo quod in humanitate ipsa multo fue-
runt operationes rationales, nec t[ame]n illa habebat subsistentiam prop-
riam vel rationalem, ex quo inferitur operationem rationalem suam n[on] posse
ponere quidem rationem ultimo completam per subsistentiam, n[on] t[ame]n
necessario exigit ut n[on]a per hanc vel illam subsistentiam
sit completas.

Denique ad illud quod supra dictum est de Angelo, qui
sit intime presens Alberti, responderi potest negando Angelum intime
presentem Alberti non movere effectivam & immediate intellectum
Alberti ad sui cognitionem.

Id contra est, quia Angelus etiam secundum adversa-
rios non immediate per suam substantiam, sed per speciem sui impres-
sam movet Angelum a se distantem ad cognitionem sui & An-
gelus non habet virtutem movendi effectivam & immediate, nisi absque
intus vel specie Angelum cui non intime presens ad cognitionem
sui, quod, ut infra ostendemus in responsione ad objectiones, n[on]a nulli
rei non virtutem producendi immediate & absque intus quicquam,
in alio extrinseco licet intime presenti, in quo potest mediante intus
illud producere.

Obicies

sequitur qd per suam formam, quae est sua substantia, seipsum intelligat.
Sed nonnulli cum Vasquez in 3. partem d. 209. cap. 2. Angelum iuxta S. Thomam intelligere seipsum per suam substantiam, n. qd ea moueat intellectum Angeli per modum obiecti, sed qd illud Angeli ex se sit determinatum ad cognitionem intrinsecam eiusdem Angeli, atq. ita Angeli a substantia propria ut a prima causa moueatur ut in se completam habet virtutem intelligendi Angeli substantiam.

Spendum e. sicut considerat Angelorum pertinet etiam ad Philosophos, ita praesens controversia, quatenus comprehendit Angelos, est res Philosophica, ac proinde nos in definitione eiusdem controversiae si tenemur sequi S. Thomam, si forte nobis in praesenti sit contraria, eius haec doctrinam in materijs Theologicis amplectimur atq. veneramur.

Obiecti qto: species impressa obiecti intelligibilis est in se eundem obiecti & si species potest mouere intellectum effectiue & immediate ad cognitionem obiecti, etiam ipsum obiectum intelligibile sit immediate & effectiue mouere intellectum creatum cui sit applicatum vel praesens ad cognitionem sui, ac proinde Deus qui est intime praesens illis Beatorum sit per modum obiecti mouere eundem intellectum ad visionem sui.

Quod transeat hinc, nego consequi: eam bene negari potest, quia ex antecedente potius deberet inferri contraria consequentia, siquidem inductione facta in reliquis obiectis excepto hoc particulari, de quo est controversia, constat nullam causam eam, quae mediante aliquo in se effectiue causet aliquem effectum in aliquo obiecto a se distincto, nec in eodem obiecto quantumvis approximatede causare immediate ex seipso effectum eiusdem generis, hoc a. constat, nam ignis qui calorem in obiecto externo producit mediante suo calore, si sit immediate, producere calorem in eodem obiecto quantumvis approximatede vel etiam intime praesenti per penetracionem, ut obiecto conceditur, idem dicitur de aqua et alijs huiusmodi. similiter agentia quae mediante semine, agunt & generant, nunquam possunt generare vel producere immediate, sed per semen productum ^{int} quamuis sint intime sive immediate applicata gatto. Demum sit in obiectis sensibilibus quae non possunt immediate mouere, sensum ad certitudinem quam mouent mediante specie sensibilibili, atq. idem constat in reliquis.

Obiecti qto: species impressa est vicaria obiecti & cum

cum species impressa obiecti intelligibilis potest eadem speciem expressam eiusdem obiecti, etiam ipsum obiectum intelligibile poterit per seipsum immediate & effectivè intellectum, cui sit applicatum, movere ad cognitionem sui.

Re si terminus ille Antecedens, videlicet, proprie nominatur saltem. Sic Antecedens, in Principio vel in qui hoc vicarium sit immediate, & per seipsum, facere quicquid potest vicarij contra vero obiectum illegibile creatum non potest per seipsum, facere id quod sit illius species impressa intelligibilis, imò si terminus ille vicaria nominatur improprie, nempe ita ut significetur speciem impressam intelligibilem esse solum aliquam rationem vel imperfectam instrumentum obiecti ad producendam cognitionem, illud non potest verificari nisi de specie impressa rei singularis modo, supra explicato, nempe ita ut species impressa aliquo modo sit instrumentum obiecti in duplicatiōe, scilicet, specificatiōe sumpti, sive ita ut species impressa sit aliqua ratio instrumentum obiecti, non prout est ipsa representativa, sed prout ab eo aliquo modo effectivè procedit ratione supra explicata. Sed propositiōem illam species impressa est vicaria obiecti velle sumptam circumferri quidem apud adversarios, coactorem nulla ratione sufficienter potest.

Obijciens 5to: contra dicitur speciem expressam sive cognitionem esse partem & prolem obiecti & potest, ita ut obiectum sit quasi pater, & prolem sit quasi mater cognitionis & sic cognitio effectivè procedit ab obiecto, & per consequens etiam vicario. Vicario effectivè procedit ab ipso tanquam ab obiecto sicuti proles effectivè procedit a patre.

Re si ab obiecto sed tamen ab adversariis cognitionem dici obiecti partem & prolem per metaphoram, quae si inducta vel signi- ficet dependentiam effectivam cognitionis ab obiecto, proprie dictam, ut contenta ut adversarij, nec sit sufficiens fundamentum, nec potest aut probari potest, ut constat ex praedictis.

Obijciens 6to: Angelus cognoscit seipsum immediate, per suam substantiam, ita ut substantia ipsa effectivè & immediate moveat & determinet erga illum ad cognitionem sui & similiter Deus immediate & effectivè potest movere intellectum beatorum ad visionem beatificam.

Re regardo his, sicut est. Ita rationalis non potest per suam substantiam immediate & sine specie impressa cognoscere seipsum, ut constat ex praedictis, ita etiam dicitur de Angelo cum sit per seipsum. Respondet. Re arguuntur ita retorqueri contra adversarios, Angelus cognoscit seipsum per suam substantiam & similiter.

si Deus per visionem beatificam sine hoc cognoscitur a beatis,
quoniam Dei substantia et tota eius attributa, et personalitates
immediate et effectivae movebunt illud creatum ad visionem
beatificam, ex quo inter alia absurdum consequitur imperfectio in
Deo, ex eo quod Deus habent necessariam determinationem ad aliquid
extrinsecum imperfectum, et visum non est visio beatifica, et sic libet
quod creatum, abque ita Deus non omnem eum concursum ad contra
haberet in sua libera voluntate, sed etiam extra se ageret ex
necessitate sua, et in quantum est non ubi in quantum vult,
et etiam contra S. Thomam 3. part. q. 19. art. 4. ubi pro-
bat quod si Deus ex necessitate sua ageret extra se, aliud infi-
nitum extra se produceret. Quod si dicas Angelus ita cognoscit,
et quoniam immediate sine quibus ut neque eius substantia neque substantia
quae substantia non est natura sed terminus naturae, ita non est operatrix
ita condita ad operandum, sed immediate et effectivae concurrat
ad eandem actionem, sed in Angeli potentia quae est virtus operati-
va Angeli. Contra est, quia cum natura et substantia Angeli imme-
diata et formaliter terminet cognitionem Angeli, ac proinde sit
formaliter obiectum illi, siquidem et obiectum cognitionis et terminare
cognitionem idem est, necessario debet immediate et effec-
tivae moveri ad cognitionem sui, alioquin Angelus non movetur
per modum obiecti. Illud enim ad sui cognitionem, quod sub-
stantia est substantia Angeli, quae ab adversariis ponitur dis-
tincta a potentia operativa sive motiva illius, terminabit quidem
immediate cognitionem, et ideo erit obiectum illi immediatum,
non tamen movebit ad illam, ac proinde sola potentia operativa Angeli
movebit ex modum obiecti, cum tamen adversarij dicant cognitionem
esse partem et partem potentiae et obiecti, quod est dicere, effectivum con-
cursum obiecti, quod terminat cognitionem, sic vero necessarium
ad productionem cognitionis, sicuti concursus partium est vis necessa-
ria ad productionem proles, atque hoc multo magis verificabitur quan-
do Angelus cognoscit ut patet per liberos voluntatis sua solum suam
naturam vel substantiam et nullo modo potentiam operativam ab illis
distinctam, tunc est. vere Angeli substantia et substantia immediate
et effectivae concurrunt ad sui cognitionem, aut certe eadem cognitio
non est proles obiecti nec eius concursu indigent, et per consequens dicendum
erit nullam cognitionem indigere concursu effectivae sui obiecti
necque, sed utriusque sumpti a quo terminatur, quod si maior ratio
cur una cognitio indiget concursu effectivae sui obiecti a quo ter-
minatur reduplicative sumpti, altera vero non item, est una pro-
ductiva

ducatur a patre & matre, altera vero a matre sola.

Denique addo qd si ducatur Angelum per potentiam operativam & distinctam a natura & substantia illius concurrere ad productionem sue nature vel substantie, huiusmodi potentia erit species impressa representans Angelum illiusmodi eius substantiam & substantiam, quia reverentiam potentia nihil esse deest, ut patet. Sed sit de ratione speciei impressae, ac prout est factum erit qd Angelus cognoscat seipsum per suam substantiam immediate, sine alia specie impressa.

Obijcies 7mo: species rerum impressa in Angelo per modum obiecti immediate & effective movet eum intellectum ad cognitionem sui, ut ipse Angelus possit videre species uti pro libito sua voluntatis, applicando se ad cogitandum potius de obiecto unius speciei, im-
pressa quam de obiecto alterius & datur aliquis qd per modum obiecti effective & immediate movet intellectum ad cognitionem sui. Ans-
fuit: qd Angelus cognoscit eandem species impressas & Angelus ad eandem cognitionem movetur & determinatur ab ipsa specie, tanquam ab obiecto, vel movetur & determinatur ab alijs speciebus illas eandem priores species representantibus, sed hoc non potest dici, quia alioquin Angelus deberet has species cognoscere per alias & has per alias, atq; ita daretur processus in infinitum & illud propter absurdum est.

Re Angelus species rerum in se impressas cognoscit per alias species impressas earum representativas, non tamen est necessesse ut has cognoscat immediate vel intuitive, quamvis eas possit cognoscere abstractivum & argutivum, neq; est absurdum qd Angelus habeat in se aliquas species aliarum specierum representativas quas non cognoscat immediate & intuitive, sequitur etiam in illis occurrunt aliqui actus sui, atque intentiones quas non cognoscit, neq; e. quolibet suam intentionem cognoscit per aliam reflexam, alioquin daretur processus in infinitum in Angeli cognitionibus, qd implicat contradictionem.

Obijcies 8vo: qd Deus immediate & effective movet intellectum creatum ad cognitionem sui, sed in eorummodi casu ipsa Dei potentia quae est obiectu terminativum immed-
effective & immediate movet intellectum creatum ad cognitionem sui & Deus per modum obiecti potest movere intellectum creatum immediate & effective ad sui cognitionem.

Re transeat maior, intelligendo eam de potentia absoluta, id est nobis non obstat, cum supra dixerimus Deum posse de potentia absoluta per suam potentiam supplere defectum luminis glorie in

in productione visionis beatificae, deinde vero distinguo min:
 Dei oipora in casu proposito illatum creatum ad cognitionem
 sui moueret immediate & effectiue per modum obiecti reduplica-
 tione sumpti ^{modo} per modum obiecti specificatiue sumpti, nimirum
 ita ut cognitio oipora n̄ existeret concurrentem q̄is oipora, eo q̄
 ipsa, eēt obiectu eternam cognitionis terminatiuum, sed q̄
 desiderate lumine gloriose in productione visionis oipora
 se teneret ex parte. Per ut caa principalis, cui eēt subordingu
 & cuius, eēt virtus, luminis defectu n̄ pot̄t suppleri nisi ab ipsa
 Dei oipora extrinsece assistente, & sic cogedo minoram, neq̄
 Dei oipora eo modo absolute, vel simpliciter per modum obiecti
 concureret ad sui cognitionem, ut talis conditio, & colligi pot̄
 ex eo q̄ si per impossibile eēt etiam alter Deus, is pot̄t per
 oipora nullo modo cognitam mouere illatum creatum ad
 cognitionem oipora Dei nunc existentis, ita ut oipora Dei
 nunc existentis nullo modo effectiue concureret ad cognitio-
 nem sui ad tm̄ terminatiue.

Obiectis q. nulla pot̄ assignari ratio cur simpli-
 cet creatura que per se ipsam per modum obiecti moueat tr̄ e
 determinet ad cognitionem sui illatum cui sit int̄nse presens
 vel applicata saltem per identifiq̄om & saltem e q̄ nullum
 eius creatum pot̄t per modum obiecti mouere effectiue & immedi-
 ate illatum ad cognitionem sui.

Respondeo negando. Hic, q̄ si nulla creatura pot̄t per
 modum obiecti effectiue & immediate mouere & determinare
 illatum ad cognitionem sui, necessario id conueniret etiam
 h̄ia rationali, q̄ nulla creatura pot̄t e magis presens vel propo-
 tionata illi illatui quam sit h̄ia rationalis suo proprio illatui
 cum quo ois identifiq̄atur, ut nos cum sentia cui supponimus,
 quare dicendum e ex ipsa limitacōe creature qua creatura e ois
 ut n̄ pot̄t mouere, vel ultimo determinare pot̄t cognoscituum
 vel illatum ad cognitionem sui, sicut ex eadem limitacōe videtur
 q̄ nulla creatura illatua sit suo illatio, vel ex se sit ultimo
 determinata ad cognitionem ois rem quas sit cognoscere,
 q̄ a. h̄ia rationalis licet separata a corpore n̄ moueat nec ultimo
 determinet & illatum suum ad sui cognitionem intuitiuam, con-
 stat ex supradictis, praeterea confirmatur: q̄ h̄ia rationalis sepa-
 rata e in h̄ate effectiori quam sit quando e unita corpori & in-
 format idem corpus eius ex sua nat̄a e informatiuum q̄ lingua
 obiectu nunc exigit, ac prouide quando e separata a corpore n̄ sit
 imme=

immediate effectivae, moverentur illud ad cognitionem 55.
sui, quia huiusmodi cognitio est, ut constat, cognitio intuitiva sub-
stantia spiritualis, ac proinde anima rationalis in statu suo imperfectiori
potest habere naturaliter operationem effectivam quaecumque operationem quam
potest habere in statu suo perfectiori, vere et cognitio illa intuitiva
anima rationalis, quae in substantia spirituali superaret in perfectione
quaecumque illationem et operationem, quam anima rationalis potest habere
in corpore, pro quo statu nullam operationem naturalem magis per-
fectam habet, quam sit illatio abstractiva rei spiritualis.

Dices anima rationalis separata a corpore intuitive
cognoscit se ipsam rationem per speciem sui impressam et propriam,
et ad hanc proportionem statu habet operationem effectivam quam habet
in corpore.

R. negando hanc rationem separata a corpore
cognoscere se ipsam per cognitionem intuitivam oio naturalem,
sive per speciem impressam propriam naturalem oio per quam ipsa
exigat, ut constat ex superioribus, quod in pro illo statu naturam
intuitive cognoscit, id provenit ex specie impressa intuitive pro-
pria substantiae praeter naturam a Deo infusam, neg. e. anima separata a
corpore velles naturaliter loquendo habet species impressas veritas, ut multi
recte cum Aristotele Peripateticis et alijs Philosophis docent, nisi eas
quas in hac vita acquisivit, aut etiam nonnullas alias quas
in eodem statu potest acquirere ex illationibus elicitis dependen-
ter a speciebus impressis in hac vita acquisitis, species vero rerum
propriae quae in intuitiva, quas anima rationalis habet in illo statu, licet
sint naturales quoad substantiam, cum sint oio similes speciebus in Angelo
congenitis vel infusis a Deo, in se naturaliter sed supra vel praeter
naturam ab ipso Deo in illam infunduntur.

Denique ex dictis colligi potest, quod licet aliud ens crea-
tum intelligibile potest, quod in se oio falsum, ut constat ex superioribus,
immediate et effectivae moveret vel detergeret per modum obiecti
illatum creatum ad cognitionem sui, in se potest convenire Deo,
cum de involvat in perfectionem et quae habet imperfectio Deo repugnet,
licet in repugnet creature.

Disputatio III.

DEBIBATIO III

An lumen gloria ad visionem Dei concurrat
per modum speciei?

Ex his que supra duobus precedentibus dubitationibus dicta sunt, iam
facile nobis erit definire, quid de proposito controversia senti-
endum sit.

Dicendum est igitur lumen gloriae non solum ha-
bere veram rationem habetis elevantis et proportionantis potestatem in-
tellectivam ad elucendam visionem beatificam, sed etiam veram
rationem speciei impressae representantis Deum, ac proinde illud
merito appellatur lumen gloriae, nempe eo quod illius beatorum
manifestat Deum, qui est vera gloria et summa vera felicitas.
Pro prima parte huius proportionis faciunt omnes philosophi recent-
es lumen gloriae se tenere ex parte potestatis eamque elevare, por-
ficere, vel confortare, qui philosophi complures et e. videri
possunt apud alios. Pro 2da parte eadem proportionis faciunt
omnes adherentes lumen gloriae esse speciem Dei impressam in eo, et primo
determinare illud beatorum ad visionem beatificam, quod bene
docet et probat Vasquez in prima parte disp. 43. cap. 6. 8. et 7.
ubi etiam pro se effert lectum. pro eadem 2da parte faciunt
omnes ipsi volunt Deum videri per speciem impressam, nec eam
distinguent a lumine gloriae, hi. a. et Bonavent. in 3. dist.
14. art. 5. q. 1. Guilielmus Parisiensis in tract. de retributi-
onibus sanctorum colum. 5. et 6. Richardus in 3. dist. 49. art.
3. q. 1. d. alii dicunt ex ubi impliciter docet esse probabile
Deum videri per speciem impressam, et allegat ab inicio Lusi-
tano tom. 2. de beatitudine. hb. 2. parte 2. q. 3. art. 3.
d. 1. quos sequuntur multi alii recentiores, pro utraque vero parte
proportionis simul remota se refert S. Thomas, in eadem
prima parte, q. 12. art. 5. maxime in responsione ad primum
docet lumen gloriae dari illi ut ipse illi fiat potestatis ad
videndum Deum, sicut potestatis per habitum fit potestatis ad ope-
randum, quod est dicere lumen gloriae habere rationem habetis ele-
vantis potestatis intellectivam, quod al. lumen gloriae ex mente sancti
Thomas habet etiam rationem speciei impressae, probari potest etiam,
quod

in festo
Cicilianum.

ga idem S. Doctor j parte q. 12. art. 2. in corp. & in responsi: 86.
quo ad unum humum gloriae tribuit rationem similitudinis, p.
ho. 3. contra gentes cap. 53. circa 3. rationem bis vocat humum
gloriae similitudinem Dei quae se tenet ex parte potestatis, quidem,
ut recentiores Thomistae explicant generatim solum rationem,
qua quilibet creatura similitudo Dei appellari potest, ut e. asse-
rere de lumine gloriae, ut recte notat Vasquez sup. q. 2. cap. 7.
nom. 32. Est fraudum & ois extra rem, sed quia brevis species
impressa complet & determinat potestatem cognoscitivam ad cog-
noscentiam obiecti, ita humum gloriae complet & determinat intel-
lectum ad videndum Deum, propterea pro utraque parte propo-
sitionis simul sumpta faciunt ois j, qui voluit Deum videre
per speciem impressam in intellectu beatorum, nec ullam aliam
qualitatem supernalem concurrentem ad virtutem beatificam
admittunt praeter humum gloriae, unde Suarez lib. 2. de attributis
his negativis cap. 15. num. 38. ut recte notat eos qui speciem
impressam Dei ponunt in beatis & unam tm supernalem virtute-
tem illis conferri significans, iuxta conclusionem a nobis supra
positam esse interpretandam, quia minus ibi hinc incommoda, nempe
quam opinio asserens humum gloriae non habere rationem habere illi-
quantis potestatem illiivam, sed tm speciem impressam representantis
Deum, inter quos vero est Bonaventura, Guilielmus Parisiensis.
locis supra citatis, & alij. praeterea utriusque partem nostram propositionis
simul sumpta facit Vasquez sup. q. 2. cap. 8. ubi docet humum
non solum habere rationem speciem, sed etiam principij completis esse
efficacitatem illius, & habitum humani comparat habitus
voluntatis. Ad id a. obiter quod licet Vasquez cap. citato dicat Deum
se solo potest concurrere loco humani gloriae, sed de facto est species
impressa Dei, hinc tm dicitur Vasquez, ut male nonnulli recentiores
volunt, sentit Deum de potestati absoluta potestati concurrere immedi-
ate per motum obiecti ad visionem beatificam, sed tm per illa
verba significat Deum per suam virtutem, tanquam per potestatem
executivam, potestati supplere defectum humani quod est species impressa,
hoc a. non dicitur Deum potestati immmediate movere intellectum crea-
tum per motum obiecti ad visionem sui, sicut si quis faciat Deum
se solo potest concurrere ad visionem corpoream albi loco speciei
sensitivae representantis album, nihil aliud significat quam
Deum per suam virtutem potestati efficienter supplere defectum que-
crae sensibilis representantis album, quod a. Vasquez ita rit illi-
gendum, constat ex iis quae docet eadem sup. cap. 7. num. 31. ubi
expresse

expresse docet manifestum abstrahere contineri in hoc. Deus
concurrit ad visionem sui per modum causae primae per voluntatem,
et tanquam causae particularis per modum obiecti vel ex necessitate naturae,
ubi etiam sunt haec verba: quia de causa propter productiones intra Deum
nulli Theologo concedit aliquid a Deo promisi necessitate naturae et in
quantum est, sed omnia in quantum vult et libere, in bono ratione applicandi
liberata, sed etiam voluntatis in ipsum effectum liberi influentes.

Jam vero prima pars hinc proportionis, nempe
lumen gloriae habet veram rationem habitus elevantis potestatem intellectivam
beatorum et eam proportionantis effectui visionis beatificae potestati: quia
illius creati in ratione potestatis non est magis efficax nec magis agens ad
efficiendam Dei visionem, quam sit in hac vita ad efficiendum actum
supernaturalem fidei, qui cum sit obiectus, necessario debet esse imperfectior
quam sit Deus, visus, et ideo minus excedit facultatem naturalem illius,
atque ad efficiendum supernaturalem fidei non solum requiritur in illius
potestatis illiusmodi representans obiectum fidei, sed etiam habitus fidei elevans
et completens activitatem potestatis intellectivae. Et similiter etiam ad actum
supernaturalem visionis beatificae requiritur habitus elevans et completens
activitatem potestatis intellectivae, quia vere ex se non habet proportionem nisi
in completam respectu visionis beatificae.

Confirmatur: si potestatis intellectivae non est ex se magis efficax
vel proportionata in ratione potestatis respectu visionis, quam sit voluntas
respectu actus charitatis supernaturalis, atque voluntas ex se non est pro-
portionata et completa in ratione potestatis respectu actus charitatis super-
naturalis, sed indiget habitu charitatis infuso, quo elevetur et com-
pletur in ratione potestatis respectu eandem actus charitatis supernaturalis.
Et etiam idem dicendum est de potestatis intellectivae respectu visionis beati-
ficae, cum sit omnia per rationem.

Sunt aliqui dissarem esse rationem, quia obiectum volun-
tatis non eam movet physice, vel in genere causae efficientis, sed tamen
metaphorice in genere causae finalis, et ideo voluntas ad actum
supernaturalem, praeter motionem metaphorice obiecti, indiget etiam
concurru principii supernaturalis, quod elevet et compleat ipsam potestatem
voluntatis in ratione potestatis respectu actus charitatis supernaturalis, con-
tra vero in intellectu similitudo in se ipsa impressa obiecti supernaturalis
nempe Dei concurrit effective movendo ipsam potestatem intellectivam,
et hoc praeter ipsam impressam supernaturalem Dei representativam non
requiritur in intellectu obiecti principium supernaturale, quia per modum habitus
elevat vel completat potestatem intellectivam in ratione potestatis.

Sed contra est, quia in intellectu respectu actus supernaturalis
fidei

fidei præter speciem intelligibilem siue principium representans, 57.
subiectu requiritur etiam habitus & principium completens potiam illati-
uam in ratione potiam respectu eiusdem actus fidei significans & simulatur
etiam ad visionem beatificam præter speciem impressam illi repræ-
sentatiuam requiritur in ipso illi habitus siue principium
completens ipsam potiam illatiuam in ratione potiam, licet talis habitus
non debeat respectu distingui a specie Dei impressa, ut mox ostendimus.
Deinde contra eam si potiam, quæ non indiget specie im-
pressa ad efficiendum actum supernaturalem, ut est voluntas, nihilominus
indiget habitu infuso completente ipsam voluntatem in ratione potiam res-
pectu eiusdem actus & etiam potiam quæ ex qua nascitur indiget specie im-
pressa ad actum suum, si ea non sit ex se natura completa & proportio-
nata in ratione potiam respectu eiusdem actus, ut reuera non est illi respectu
visionis beatificæ, necessario debet per aliquem habitum compleri
in ratione potiam.

Præterea eandem rationem quam in impugnant:
speciei impressæ ex suo genere est imperfectior quam sit actus & species ex-
pressa vel illata, quæ non potest esse causa principalis illius & hinc glo-
ria, quæ non impugnetur, causa principalis visionis beatificæ, non habet solum
rationem speciei impressæ, figuratam præter speciem impressam debet esse
in illi actus principium significans, quod ut causa principalis visio-
nis beatificæ.

De hac impugnatione non est firma, & impugnatur, quia
falsa nititur suppositione, quæ est quod lumina gloria non causa princi-
palis visionis, quod est factum supra ostendimus, sed quod lumen gloria non
sit per se expectabile sed in se inuicem, et visio Dei quæ est natura beati-
tudo & summa felicitas sit maxime expectabilis quod per se, unde
lumen non habet nisi rationem mediæ ad visionem, quæ est non nisi rationem
mediæ ad aliquam finem, necessarium est imperfectiora ipso fine, ut con-
stat inductione facta in obiectis huiusmodi mediis naturalibus, ut est semen
respectu arboris, species impressa siue sensibilis siue intelligibilis res-
pectu actus expressæ &c, nec est in tota natura quicquam inquam
reperies quod habet solum rationem mediæ ad aliquam finem & non sit eo
imperfectior.

Secundo respondent alij non negantur pro prima
parte nostre conclusionis, intellectum creatum non indigere lumine gloria ut
cleuetur vel compleatur, in ratione potiam vel principij productiui visi-
onis beatificæ, sed non indigere lumine gloria tanquam ultimo
determinatiui illi ad videndum Deum, quia scilicet illi creatis
ex se habet modum operandi per cognitionem intuitiuam circa entia
creata

creata spiritualia, ac proinde ut per similem cognitionem veritatur
circa Deum, nihil aliud requiritur nisi speciei impressae Deum re-
presentantis atq; determinantis illatum ad operandum circa tale ob-
jectum. Sed contra est, qd etiam voluntas creata ex se h-
modum operandi rive amandi ob-
jectu evidenter cognitum similem
illi, quo beati supernaturaliter amant Deum evidenter cognitum
per visionem beatificam, sicut illi creati ex se h-
modum naturalem cognoscendi intuitivum, atq; ob-
jectu similem illi, quo beati cognoscunt
intuitivum Deum, & h-
modum in patria retinent habitum naturalem
charitatis ad amandum Deum per visionem beatificam evidenter
cognitum, nempe ut voluntas per eundem habitum completatur
in ratione propria ad amorem Dei supernaturalem & similiter huius
gloriae h-
modum est necessarium illi creati beatorum ut eundem
ultimo determinet ad videndum Deum, sed etiam ut eleget & com-
pleat ipsam pacem illatam in ratione principij pro utriusque visionis
beatificae, alioquin si hoc non esset verum, habitus charitatis non deberet
remanere in beatis, qd est omnino falsum.

Secunda vero pars propositionis nempe qd lumen
gloriae h-
modum speciei impressae representantis bonum Deum illi beatorum
est qd ratio speciei impressae, ut constat ex supra dictis, con-
sistit in hoc qd ipsa ratio ex se indeterminata ad cognoscendum
hoc vel illud ob-
jectu ultimo determinet ad cognoscendum hoc
potius ob-
jectu quam aliud, sed lumen gloriae illatum beatorum ultimo
determinat ad cognoscendum intuitivum Deum & ad cognoscendas,
in eo potius has creaturas quam illas. & verum lumen gloriae h-
modum speciei impressae representantis Deum. Maior, ut diximus, constat
per dicta. Minor est: qd cum illi beatorum ultimo determi-
nentur ad videndum Deum & ad videndas in eo tales vel tales
creaturas, necessario amandum est aliq; principium supernaturale
ultimo determinans illatum beatorum ad huiusmodi beatifica-
tionem, cuius certum sit huiusmodi principium h-
modum esse naturalem,
atque tale principium supernaturale determinans vel est Deus, vel
aliq; principium creatum supernaturale, reipsa distinctum a
lumine gloriae, vel est ipsum lumen gloriae, neg. & aliud princi-
pium ultimo determinans ad visionem ipsi assignati, ut mani-
festum est. Primum a deo non est, qd si Deus immediate nimirum
ut causa principalis ultimo determinat illatum creatum ad visi-
onem sui, vel illum ultimo determinat immediate per modum
ob-
jecti, & hoc dici non potest, qd implicat contradictionem, ut constat ex
supradictis, vel ultimo & immediate illum determinat per
voluntatem.

voluntatem suam iure per ipsam voluntate applicatam, verum 58.
neg hoc dicitur quia hinc Deus se potest absolute potest utriusque & im-
mediate determinare, illud beati ad visionem sui, id est si facit
de facto, quia huiusmodi determinatio non est facta connata modo,
sed potest: quia licet Deus potest immediate per ipsam suam suam
luminis gloria movere illud beati cui est intima presentia ad
visionem sui, si tamen id fieret, non fieret connata modo. Similiter
licet Deus potest immediate per ipsam suam ultimo determinare
illud ad visionem sui, si tamen huiusmodi determinatio ea ratione
ficeret, non fieret modo connata, et sic per hoc & Deus non deter-
minat ultimo immediate per suam voluntatem vel ipsam
voluntate applicatam illud beati ad visionem sui, quia videlicet
illud beatorum modo connata debet ultimo determinari ad visio-
nem.

Quod dicitur de ratione quia illud, si eliciat visio-
nem beatificam, debet elevari & compleri in ratione potest per aliud
principium ubi intrinsecum, cuiusmodi est lux gloria, quia cum sit
principium elevans & complens illud in ratione potest in ordine ad
visionem beatificam & se tenet ex parte potest, debet esse illi intrin-
secum, contra vero principium ultimo determinans illud beati
ad visionem Dei, cuiusmodi est species impressa Dei, si daretur, non se
teneret ex parte potest illius, sed ex parte Dei, quia species
impressa non habet alium finem, quam suppleri obiectum aut
etiam suppleri eius improprietate, et Deus, qui est obiectum visionis
beatificae, sit intima presentia illi beatorum & maxime illi pro-
portio in ratione obiecti, deo connata est ut Deus per se ipsum imme-
diate & ultimo determinet illud beati ad visionem sui, sicut illud
potest determinare species Dei impressa si ea daretur.

Sed contra est, quia deo est connata ut principium ele-
vans illud ad visionem Dei sit illi intrinsecum, quia elevando
illud completet ipsum in ratione potest, nisi alia ratione se tenet ex parte
potest nisi quia ipsa completet, sed etiam principium ultimo determi-
nans illud ad visionem Dei ultimo completet illum in ratione prin-
cipij productivi visionis nempe illum ultimo determinando &
etiam huiusmodi principium ultimo determinans se tenet ex parte
potest, & consequenter debet esse illi intrinsecum.

Quod dicitur principium ultimo determinans in-
tellectum beati ad visionem Dei non se tenet ex parte potest illius,
sed quia illud non sit intima presentia in productione visionis beatificae,
& deo tale principium non debet esse intrinsecum potest illius,
ut ob

ut ab ea visio Dei fiat connaturali modo.

Contra e, qd principium illorum elevans e' completive
lumen glorie n' e' in se ipse potius illativum ad procedendum visum,
ut ois condequant, e' tñ se tenent ex parte potius, nempe eo qd ipsam
complet in rae potius, e' qd procedens rae se tenet ex parte potius,
ut ab ebe' ee' illi intrinsecum ut vno connaturali modo fiat
E' etiam principium ultimo determinans illud ad visionem
beatificam, licet n' sit in se ipse potius illativum in productione cruc-
cip visionis, no' cum tñ eandem potiam ultimo complet in rae
potius sine principij productivi visionis illam ultimo determi-
nando se tenet ex parte potius, e' per consequens debet ee' illi in-
trinsecum, ut visio beatifica connaturali modo fiat.

Confirmatur: qd licet Deus sit intime praesens illi
beatorum, ita ut per quam virtutem potit extrinsecus e' immediati
elevare potiam illativam ad visionem beatificam, nihilominus
gratia habitualis, quae in beatis e' quasi nata aut vita radicalis
supernaturalis, exigit potiam illativam elevatam per principium
e' intrinsecum, ut visio Dei connaturali modo fiat. E' similiter
gratia habitualis existens in beatis exigit potiam illativam
beatorum ultimo determinatam ad visionem Dei per aliqd
principium ultimo determinans eandem potiam intrinsecum, nem-
pe ut visio Dei connaturali modo fiat.

Deiq' idem confirmatur: qd licet Deus sit intime
praesens illi Angelis, e' potit eum per suam virtutem in p'edi-
cate, e' ultimo determinare ad cognitionem crucis, obiecti
naturalis etq' vno principio intrinsecus eandem illativam qd ipsum
ultimo determinet, nihilominus ipsa nata Angeli exigit a Deo
tandem ab Authore nata ut in illi Angelis in instanti cre-
ationis Angeli congeneret species imprensas obiectorum naturalium
vel illos succurre, infundat, ut per ipsas illi Angelis tan-
quam per suam sibi intrinsecam ultimo determinatur ad
cognitionem huius potis obiecti quam aliter. E' similiter
licet Deus sit intime praesens illi beatis, e' potit inmediate
determinare ultimo eandem illativam ad visionem beatificam,
nihilominus gratia habitualis, quae in beatis e' quasi nata e'
vita supernaturalis radicalis, exigit ut illi beatorum per aliqd
principium supernaturales sibi intrinsecum e' in ipso receptum
sit ultimo determinat' ad visionem beatificam, itaq' ex his
sit principium ultimo determinans illud beatorum ad
visionem Dei n' ee' e' Deum.

Jam

Iam vero qd principium ultimum determinans illud
 beatorum ad visionem beatificam n̄ est aliqd principium operatum
 distinctum a lumine gloria, et per consequens qd ipsum lumen
 gloria h̄t etiam rationem speciei impressae representantis Deum
 patet qd si principium ultimum determinans illud beatorum
 ad visionem Dei ē aliquid creaturū distinctum a lumine gloria,
 vel ē qd implicat dari unam simplicem qualitatem quae h̄t non
 solum vim elevandi intellectum beatorum ē eum complecti in rōne
 p̄ae, sed etiam ultimum determinandi eundem intellectum ad visionem
 Dei et talem vel talem creaturam in illo, vel etiam qd aliam
 rationem primam addici n̄ potest, qd n̄ potest assignari ulla implicatio,
 in hoc qd Deus providet unam simplicem qualitatem supra
 lem in illis beatis quae h̄t duplicem illam vim, qd n̄ potest in
 hoc assignari ulla si implicatio patebit ex solutione objectionum,
 quae in contrariam efferrentur.

Ad rationem repraesentatam nra conclusio nonnulli,
 recentioris respondent negando speciem impressae solum minus ē
 potam indifferentem determinare ad operatum, sed dicunt ad
 eandem speciem etiam pertinere qd complecti actualitatem p̄ae,
 sicut concipit masculi cum foemina n̄ requiritur ad determinan-
 dan potam foemina, quasi ipsa sit indifferentis ad generandum
 leonem vel hominem, sed ad complectendam actualitatem eius in ordine
 ad generandum hominem; sic etiam licet p̄ae illius, est determi-
 nata ad cognoscendum aliqd obiectum, p̄ae adhuc ē incompleta
 ē insufficientis sine concursu ipsius obiecti vel alienius speciei im-
 presso.

Sed contra ē qd etiam lumen gloria n̄ solum determi-
 nat intellectum ad visionem Dei beatificam, ut constat ex supra
 dictis, sed etiam ipsum complecti in rōne p̄ae, p̄ae eundem visio-
 nis, signum illius creati sicut usum lumine gloria n̄ ē completus
 in rōne p̄ae productivi visionis beatificae per lumen g.
 gloria completur in p̄ae talis principii, ut constat ex eo qd illos
 creati rōne huius gloria supradicta ex ipis concursum cā primae
 ad visionem beatificam, quare etiam n̄ de rōne speciei impressae
 est complere potam ex rōne, quae voluit aduersarij, adhuc hoc n̄
 potest impedire, quo minus lumen gloria haberet rationem speciei im-
 presso representantis Deum.

2do respondent alij intellectum beatorum n̄ determi-
 nare sufficienter per lumen gloria, ita ut ipsum lumen h̄t rōnem
 speciei, quamvis ē. lumen gloria determinet intellectum sufficienter
 ad

ad videndum Deum, n̄ h̄i determinat ad videndum Deum hoc
vel illo modo, Deus ē. & quasi multiplex obiecti virtualiter,
cum pot̄ multipliciter videri & penetrari, nimirum ut prin-
cipium harum vel illarum creaturarum, quare dicitur qd̄ lu-
men glorie solum determinat illiū beatū ad videndum Deū,
ut q̄. Deus videatur hoc vel illo modo nempe ut principium talium
vel talium creaturarum, habetur, inquit, q̄. cō. v̄. esse capere
ipsius obiecti v̄. Dei manifestantis se hōi vel illo modo, & id eo
lumen glorie n̄ h̄i rāōm speciei imprua.

Sed contra ē, q̄. lumen glorie determinat illiū
beatū n̄ solum ad videndum Deum, sed etiam ad videndum Deum
hoc vel illo modo, sicut patet ipse & principium harum vel illarum
creaturarum & lumen glorie v̄. h̄i rāōm speciei imprua, re-
presentantis Deum sicut ipse & principium harum vel illarum
creaturarum: oneg. p̄. h̄i. q̄. nulla p̄. reddi sufficiens
rāō, cur lumen glorie determinet illiū ad videndum Deum,
& n̄ determinet illum ad videndas in Deo has pot̄g creaturas quam
illas.

Perinde contra ē, q̄. si Deus immediatē determinat
illiū ad videndas in Deo pot̄g has creaturas quam illas,
vel determinat immediatē & per modum obiecti, vel determinat,
solum mediante sua organa occultiva. primum dicitur n̄ p̄,
q̄ implicat contradictionem ut Deus vel ei organa moueat
& visionem per modum obiecti, ut constat ex supradictis. neq̄
p̄. qui idem, q̄ n̄ p̄. reddi sufficiens rāō, cur lumen glorie
illiū ex se determinat ad videndum & n̄ videndum Deum
determinet ad eam videndum, & eandem illiū ex se determi-
natum ad videndas vel has vel illas creaturas in Deo non
possit aut debeat determinare, ad videndas in Deo pot̄g has
creaturas quam illas. Sed de hac re plura quædā sequenti.

Idē p̄. eadē rāō. p̄. n̄. conclusio: q̄. eā
rāō. q̄. q̄. species visibiles albi v̄. g. existens in oculo concu-
rit ad visionem albi v̄. g. existens in oculo, lumen glorie
concurrit ad visionem Dei & creaturarum, quia in Deo
videntur, nam sicut species visibiles albi recepta in oculo tan-
quam vltimum complementum & determinatum, vlt̄.
determinat pot̄m visivam ad videndum album, q̄. eadē
pot̄a non videt sublata species albi, ita etiam lumen glorie
tanquam vltimum complementum & determinatum pot̄m
illiū vlt̄. determinat ad videndum Deum, & ad videndas
in eo

in eo has potius creaturas quam illas, recluso a lumine glorie. 60
sicut illud in hunc modum dicitur: nec illam in eo creaturam quoniam
lumen glorie hunc modum patet impressa representantis Deum,
sicut species visibilis concurrens ad visionem albi est vera species
impressa representans album.

Obicitur jmo S. Thomas; parte q. 12. art. 2. ma-
nifeste docet et tribus rationibus probat per nullam creaturam simi-
litudinem Dei certam videri potest. Et conclusio supra posita est contra
S. Thomam.

Respondet Vazquez; parte sup. 39. cap. 1. cum Fran-
cisco Victoria in commentariis articuli nobis obiecti S. Docto-
rum loco citato. loquitur solum de specie et similitudine aliqua certitatis,
qua prius visa ducit intellectum in certam illius rationem, et hanc
non esse possibilem existimare.

Deo contra hanc responsionem est quod non videtur habe-
re sufficiens fundamentum, sed quod nullam est verbum in illo articulo, ut
constat ex ipso textu, unde satis colligi potest S. Thomam ibi loqui
solum de similitudine obiectiva, qua prius visa ducit in cognitio-
nem intuitivam ipsius Dei.

Respondendum est igitur S. Thomam loco allegato
tam negare certam Dei esse videri per similitudinem creaturam,
nunc per speciem Dei impressam quia Deo sit similis non solum
in representando sed etiam in eodem, et consequenter sit infirmitate
perfecta, nunc se dicitur de similitudine obiectiva qua prius
cognita et visa ducit in cognitionem ipsius Dei, unde dicitur
Deo similitudo, qua non visa faciat agere Deum. Quod a. rta se-
res habet. Ita: quod alioquin S. Thomas loco citato. quod abest a
Sanctissimo et Sapientissimo Doctore, manifeste desereret, si qui-
dem si doctrinam illam nunc propositionem illam quam po-
nit his verbis: per nullam similitudinem creaturam Dei certam
videri potest, quam postea probat. Illigeret non solum de similitu-
dine, vel specie simili Deo in eodem et representando, sed etiam
de specie simili Deo tam in representando, eandem propositionem
nulla ratione probaret, quamvis eam tribus rationibus coheret probare.
Inprimis est illam non probat, imo ratione quare asserti, quod im-
mo est huiusmodi: per similitudines rerum inferioris ordinis,
nullo modo superiora cognosci potest, sicut per speciem corporis non
potest cognosci species rei corporee, huc a. rta, ut per se constat,
tam probat certam Dei non potest videri per similitudinem vel
speciem impressam illius creature representativam, non a. probat
certam

ectram Dei n̄ p̄c̄ videri per speciem De impressam Dei re-
presentativam. 2da vero rāo ē huiusmodi: ectra Dei ē
ignum ē eius, vt supra ostensum ē, n̄ nulli forme creatae
competere p̄t, n̄ p̄t igitur aliqua fōa creatā ē. similitudo
representans videntē Dei ectram. Itā deniq̄ rāo ē hu-
iusmodi. diuina ectra ē aliquid in circumscriptionem conti-
nens in se supereminenter quicquid p̄t significari vel illi
ab illitu creato, ē hoc nullo modo per aliquam speciem creatam
representari p̄t, q̄ vis forme creatae ē determinatā secun-
dum aliquam p̄oem vel sapientia, vel virtutis, vel ipsi ē,
vel aliterius huiusmodi. Itē vero duae rāoes posteriores pro-
bāt Deum n̄ p̄c̄ videri per similitudinem vel speciem
q̄a species impressa, cum sit creatura, n̄ p̄t ē. talis vt per
ectra sit p̄c̄ ē, vel ita vt sit aliquid in circumscriptionem,
q̄ ē diuina, vt per se p̄t, Deum n̄ p̄c̄ videri per similitudine
vel speciem creatam Deo similem in representando ē. Edo,
co p̄t nulla fōa creatā p̄t ē. infinite perfecta. Et. Tho-
mas proportionem illam per nullam similitudinem cre-
atam ectra Dei videri p̄t, n̄ illigit nisi de similitudine
vel specie qua sit. Deo similis n̄ p̄t in representando, sed
ectra in edo, id ē. sit eiusdem rāois eam obito, fuerunt
a. nonnulli, vt supra patebit, qui dixerunt speciem impres-
sam ita debere ē. similem obito suo in representando ē
edo, vt sit, eiusdem rāois cum ille, et consequenter sit in-
finite perfecta. sine visa sine a visa faciat videri Deum,
alioquin si illam proportionem. Thomas etiam de simili-
tudine vel specie qua Deo sit similis tñ in representando n̄ vero
in edo, si ē. eodem recidit, quā si sit eiusdem rāois cum
Deo nec sit infinite perfecta, manifestē desipit, arguētem
ad probandam eam proportionem tres s̄n rāoes a nobis ad
victum supra relatas affert, quarum nulla, vt manifestum
ē, proportioni illi modo illōo respondet, nec vlla probat in-
tegritatem vel proportionem, quam. Thomas ip̄c̄m rāoibus
probare conatur. Eadem tñ rāoes recte probant eandem
proportionem, si ea illigatur ^{nisi} a nobis illigatur, id ē. ita
vt tñ per illam negetur, Deum videri p̄c̄ per similitudinem
vel speciem Deo similem in representando et in edo, q̄a rāo-
ra ectra talis speciei est eius ē, et talis speciei habere ē. in-
circumscriptionem, q̄a necessario trahit eam infinitatem vel
infinitum p̄tione, et edo. repugnat circumscriptioni create.

Quod

Quod si dicas si D. Thomas loco citato. h. definitio- 67.
set, an Deus pot. videri per speciem impressam Deo similem tm
in representando h. in eedo manca est doctrina S. Thomae.

Respondeo doctrinam S. Thomae h. esse mancam, q. totum id
quod ipse loco citato docet & probare intendit, vere iuxta nam
eiusdem doctrinae intelligentiam probat. quod si velis signifi-
ficare, si verum sit quod nos dicimus, doctrinam a S. Thoma
loco citato traditam esse mancam, id est, h. vtilem sed limitatam,
eo quod h. comprehendat speciem impressam Deo similem h. in eedo
sed tm in representando. Respondeo tamen dicere S. Thomam loco
citato non velle agere de huiusmodi specie, & doctrinam eiusdem
S. Doctoris ea ratione esse mancam, id est, limitatam, quam dicere
ysum S. Doctorem fuisse mancam cerebro, q. manifeste signifi-
catur, si dicas propositionem illam illigi etiam de specie impres-
sa simili Deo h. in eedo sed tm in representando, hic est responsa
S. Thomae comprehendendo simul 2. dam & 3. iam rationem (de
prima est nulla difficultas) argutq. est, si potest esse species
impressa Dei, talis speciei etiam deberet esse eius esse, & debe-
ret haberi esse in circumscriptum, id est, infinitum, sed nulli
fieri create pot. competere, ut extra ipsius virtutis esse, vel ut
habet esse in circumscriptum & h. pot. dari species Dei impressa
sive infinito sive finita. Videtur iam manifestam hanc
consequentiam h. esse bonam, nec pot. inferri ex illis premis-
sis, sed tm ex his inferri, quod h. pot. dari species Dei infinite
perfectas, id est, Deo similis in representando & in eedo, n. ac-
cipi h. pot. dari species Dei impressa similis illi tm in repre-
sentando qua pot. finita.

Obijcies etiam cum Durando in q. dist. 49. parte
2. num. 12. & seqq. si daretur species aliqua Dei, deberet esse
eiusdem rationis & naturae cum Deo, siquidem omnis species debet esse
eiusdem naturae cum obiecto, sed nulla species creata pot. esse talis, &
h. pot. dari species impressa Dei, ac proinde hanc gloriam h.
rationem speciei impressae representantis Deum.

Respondeo negando mai. q. species impressa qua h. cognita
inquit ad cognitionem sui obiecti, h. debet esse eiusdem rationis cum
obiecto, neg. 2. ulla ratione probari pot. huiusmodi speciem esse eius obiecti
desere esse eiusdem naturae, nam species impressa representans hominem
vel angelum qua est in intellectu humano vel angelico h. est h. vel
angelus, sicut etiam ipsa species expressa & cognita licet sit simili-
tudo obiecti cum sit eius representatio formalis, h. tm est eiusdem rationis
cum

cum obiecto suo, nulla e. cognitio huius vel angelici & huius vel angelici
atq; id verificatur etiam de speciebus sensibilibus, nam species sensibilis
aut visibilis coloris non est color, ut dicitur in 1° libro 2° de anima.
Adde cum praedicta obiectis fundetur in eo quod species impressa
sit obiecti similitudo si probaret intentum, simul etiam probaret
non posse dari speciem Dei expressam aut Dei visionem, siquidem etiam
species expressa e similitudo sui obiecti, ut dictum e.

Obiex 2°: si datur species Dei impressa inter
huiusmodi speciem & ipsam Deum, debet esse relatio similitudinis,
sed haec fundatur in unitate, non vel aequalitate secundum formam
& species impressa Dei erit in unum non cum Deo, quod implicat.

Et relationem similitudinis esse duplicis ratione, una
fundatur in unitate formae, atq; haec e inter ea quae sunt eundem
speciem quae participant eandem formam, eundemmodi e inter duo alba,
eundemmodi e illa quae ponitur in rebus primi generis enu-
meratis ab Aristotele libro 5° metaphysicae cap. 5. altera vero e similitudo
representantis, atq; haec potest esse inter ea quae sunt non eundem
speciem, sicut e etiam inter hunc gloriam prout e species impressa
Dei & ipsam Deum, dicitur a. inter speciem impressam e ipsius obiecti
e similitudinem fundatam non in eodem in representatione sine
quod eadem e speciem impressam Dei e similem obiecto non in eodem sed
in representatione, quatenus obiectum per representationem speciem impres-
sam representatur talis qualis e in se, ad hoc a. non requiritur ut
species impressa sit eundem non cum obiecto, sicut nec species expressa
Dei e eundem non cum Deo licet Deus per speciem sui expressam
faciliter representetur talis qualis e in se, ex his a. patet quod
similitudo impressa Dei praecise in hoc consistit, quod sit propor-
tionem ultimo determinans illi beatum ad similitudinem
positam sive ad speciem expressam e visionem Dei, per quam ipse Deus
faciliter cognoscitur prout e in se, nec alia similitudo inter speciem
impressam propriam vel intuitivam e obiectum eius requiritur.

Obiectio 3°: finis speciei impressae e represen-
tare, obiectum sicut e, facere quoniam obiectum prout e vel replere
distans obiectum, atque Deus e intuitive prout e illi beatum inde-
pendenter ab e specie sui impressa, & non potest dari illa species impressa
Dei per quam ille beatum illi representetur, quod quod Deus non
ex se, non potest accipere ab alio.

Respondet: 1°: finis speciei impressae e representare
obiectum sicut e, facere obiectum illi prout e, si terminum huiusmodi propo-
sitionis nuntiantur proprie negantur, nam revera species impressae obiecti
neg

neg proprie facit obitu presens neg proprie supplet eij distantiam, 62.
hinc quod species impressa non facit aliquid sed faceret obitum ipsum
et presens, et tunc ultimo determinat potestatem ad speciem expressam
obitu, et a. obitu per se ipsum immediate non facit nec facere, sed etiam
ampli respicit presens, si nimirum loquamur de obitu creato,
ut constat ex dictis, si a. termini illius proportionis nupam
improprie, nempe ita ut tunc non finem speciei impressae esse re-
presentare obitu vel facere illud presens improprie inveni-
tionaliter, sed determinando potestatem illibitum facere praecon-
tiam formalem obitu improprie dictam vel intentionalem, hoc est,
speciem expressam obitu, atque hoc modo nupam maiorem concedimus,
per negamque consequens: quia species impressa Deum non debet representare
vel facere Deum, illibitum creato presentem proprie, sed tamen im-
proprie, hoc est, efficiere in illibitum creato presentem Deum formalem
improprie dictam vel intentionalem, nimirum speciem ipsius
Dei expressam.

Ex his a. obitibus colligi potest quod quando dicitur
species impressa et locus obitu, nihil aliud significatur, quam quod
ipsa ultimo determinans potestatem ad cognitionem facit id quod
faceret obitu si ipsum presens posset ultimo determinare potestatem
ad cognitionem, sicut vel ad nimirum significatum, quod species im-
proprie contra loquendo sit aliquid modo in obitu, non enim
improprie modo nupam explicato, sed est species impressa non sit pro-
prie in obitu, et quod sit eius representativa, pluribus supra
ostendimus, quod etiam obitibus confirmari potest nec rade minima con-
tinnenda: si species, et quod est representativa obitu, ageret in produ-
ctione speciei expressae obitu tanquam erga in obitu, ageretur acci-
dentia modale ut eam principalem per speciem intelligibilem sui
representativam receptam in intellectu humano vel angelico
ut per in obitu in eum produceret illuminationem sui, et tunc cum sit ipse
talis est multo effectior quam illum accidentis modale. Sequitur a. potestatem
accidentis modale in tali productione non ageret subordinatum alicui,
sed per speciem sui impressam, ut per in obitu sibi subordinatum.

Obiter quoque dicitur in dicitur species impressa Dei est infinita,
et talis non potest esse species creata. Sequela maius: potestatem quod species qualibet
impressa est ex se apta ad representandum obitum totalem, non inveni-
tionaliter est representabile quare, cum Deus sit representabilis magis ac
magis in infinitum, non caretur species impressa Dei, et est apta ad
representandum Deum quantum est representabilis, id est, in infinitum,
ita procedit hincmodi species est infinita, quod a. omnis species impressa
ex se.

ex se sit apta ad representandum suum obiectum totaliter, sicut ex
speciebus visibilibus, huiusmodi experientia constat potius virtutem
meliozem magis videre, quam videat altera imperfectior per speciem
aequalem, unde, quod melior est potius virtutem, species visibilibus obiectum
sua habet in se si crearet determinat potius meliozem ad meliozem
visionem.

Ad solvendam hanc objectionem varia afferuntur
responsiones, quae sunt, dea facile impugnari possunt, hinc si ego afferre
non licet. **R**esponsum est igitur negando seq. mai. ad probationem dicitur
quo illam propositionem qualibet species impressa ex se apta est ad re-
presentandum obiectum totaliter sive quantum ipsum est representabile,
si sermo sit de specie impressa representativa obiecti creati transcat
ut est Deus negatur propositio. ratio a. manifesta talis distinctio:
nis est, quia speciem esse aptam ad representandum obiectum, est speciem potius
concurrere ad cognitionem obiecti determinando potius ad huiusmodi
cognitionem, ab proinde si obiectum sit creatum, vel finitum nullum
de a. absurdum in hoc, quod species impressa talis obiecti potest illud represen-
tare totaliter, nam quamvis non potest quamcumque potius determinare
nasci ad visionem adaequatam cognoscibilitati talis obiecti, quod est illi
representare totaliter, poterit tamen deo crescere potius secundum perfectio-
nem, ut eadem vel specialis species posita in potius perfectiori deter-
minet ipsam ad cognitionem adaequatam cognoscibilitati eundem
obiecti, eadem est species posita in potius perfectiori una cum eadem potius
poterit caetera perfectiorem cognitionem, ut dicitur in objectione, neg
in hoc est illa repugnantia, ut satis per se patet, nam si verum in obiecto
sit infinitum ut est Deus et datur species ignis impressa, non sequitur
eam esse representativam totaliter sive infinite, et quantum ipsum
est representabile, ac proinde nec sequatur speciem esse infinitam.
quod est, quia etiam in eadem specie impressa Dei identificata, cum
hinc potest cum aliquo videri lumine diversae rationis vel non
habente rationem speciei impressae representantis Deum, potest, inquam,
in se immutatam concurrere ad perfectiorem et perfectiorem Dei
visionem, quod tamen non est possibile, vultum infinitum huiusmodi, deo nec
species impressa Dei potest concurrere ad infinitam Dei visionem,
est per consequens non potest representare Deum totaliter.

Respondeo eadem numero species impressa Dei nulla
modo in se mutata potest in se caetera visionem Dei perfectiorem et per-
fectiorem in infinitum, si videlicet concurrat cum lumine
perfectiori et perfectiori in infinitum esse infinite perfecta.

Et

R^o transeat Ans, nego conseq: q̄a quando dua ead
 partiales concurrunt ad unum e eundem effectum, ex eod
 effecty prodens ab illis pot̄ ead p̄fectior e p̄fectior in infi-
 nitum aulta via productarum p̄darum magis ac magis infini-
 tum, alteri vero immutata, n̄ licet inferre hanc eē infinitam,
 alioquin qualibet p̄ca illibita creata eēt infinita, q̄a eadem
 p̄ca illibita oīo immutata cum maiori e maiori lumine p̄t
 concurrere ad producendam visionem p̄fectiorem e p̄fectiorem.
 Similiter virtus motiva quam h̄t puer eēt infinita, sed q̄ n̄ eē d̄ual
 illi altera similis virtus maior e maior in infinitum p̄t cum illa
 movere, vel trahere p̄d̄ magis ac magis in infinitum, licet ipse
 in se remaneat oīo immutata, hoc a. e. falsum q̄a quando dua
 ead concurrunt ad unum e eundem effectum, licet una sola magis
 ac magis in infinitum crescat, nihilominus ead totalis crescit
 magis e magis in infinitum, ac proinde etiam effecty debet ma-
 gis e magis crescere, licet altera ead maneat oīo immutata
 e sit finita e limitata sicut orat p̄rig.

Obicies b̄to cum Avicena sup. 16. cap. 5. nullum
 obedi p̄ per suam eētiam e proxime illigibile e unitum p̄ca
 ut eam per signum per modum obedi moveat, p̄ eundem p̄ca
 repraesentari per speciem impressionis, sed Deus per suam eētiam
 p̄ h̄t unitatis respectu eīusdem p̄ca illibita creata e Reg
 n̄ p̄t repraesentari per speciem impressionis. Maior in quac vis h̄t
 ratio p̄t, q̄a nulla res eē p̄t qua eētraliter ordinatur ad d̄andum
 alicui certum quendam effectum, quē illam per suam eētiam h̄t,
 ut p̄t ex eo p̄t docere n̄ p̄t eē accidentia ordinata ad effici-
 endam subtiliam potentem ad operandum in substra ipsa per a,
 hoc e, per quam p̄ca eēt proxime e integris, potēnt ad operandum,
 simuliter n̄ p̄t dari habet illi per quos p̄ca facilius operatur,
 si p̄ca per signam supremam haberet facilitatem in operando,
 cum a. similitudo vel spes impressa sit eētraliter ordinata in
 hunc effectum, ut p̄t obedi per eam fiat proxime illigibile e
 per eam determinare p̄t p̄cam ad sui cognitionem, q̄a hanc per-
 fectionem Deus h̄t per suam eētiam, idēq̄ n̄ p̄t Deus illam habere
 per speciem impressionis, e, per consequens spes impressa Dei n̄ e p̄t
 bilis.

R^o negando ma: obedientiam, q̄a e de obedi n̄ suppo-
 nente, quidem nulla res per modum obedi p̄t movere p̄cam
 ad cognitionem sui, ut supra ostendimus, quate neg Reg p̄t immer-
 ditio per modum obedi movere illud beatorum ad visionem
 beati-

beatificam licet cetera, per modum obiecti vel speciei necessario
 moueat diuinum intellectum ad cognitionem sui et diuinarum
 personarum, quia in eadem cetera necessario virtute et radicali-
 ter continentur, quod nobis non repugnat, siquidem cum asserimus
 nullam rem per modum obiecti posse mouere vltimum intellectum ad
 cognitionem sui, sermo est de intellectu creato, ^{qui mouet ad} ~~non enim ad~~ cog-
 nitione necessario distincta ab obiecto suo. Propter hoc autem eius-
 dem maioris ^{est} sicut qualitas superna cuius quae secundum
 multos reperitur dicitur aqua ad producendam gratiam baptismalem
 in terra, non ordinata ad dandum Deo esse productiuum gratiae, cum
 Deus illud esse habeat ex alio respectu modo, sed ad eleuandam partem
 obiecti in aqua, et ad illam compleendam in rabe per pro-
 ductiuam gratiae, sicut lumen gloriae non est ordinatum in eum finem
 et Deo tribuatur esse productiuum visionis beatificae, sed ad eleuan-
 dum intellectum creatum et compleendum illum in rabe per pro-
 ductiuam visionis beatificae, qui intellectus per dicitur lumen eleuatus
 post visionem beatificam, producere connata modo, ita etiam
 lumen gloriae prout est species representatiua Dei non est ordinatum
 in hunc finem ut Deo tribuatur esse vltimo determinans intellectum
 creatum ad visionem sui, cum Deus post id speciat per se ipsum
 et immensitate, sed ad hoc ut intellectus per ipsum lumen vltimo com-
 plectatur et determinetur connata modo ad eandem visionem,
 ut supra explicatum est. atque ex his patet lumen gloriae prout habet
 rationem speciei impressae representantis Deum non esse prouta, sed
 conuenire ad finem expectabilem, qui sine ipso haberi non potest.

Obicitur 7mo: species impressa debet esse immaterialior
 et purior obiecto quod ipsa representat, ut videtur constare inque-
 sitione in reliquis speciebus, ut est species visibilis respectu sui obiecti esse,
 atque species impressa Dei non potest esse immaterialior vel purior Deo.

Ad primo si obiecto probat intentum, probat etiam
 non potest dari speciem expressam Dei, cum non magis species impressa
 debeat esse immaterialior vel purior respectu sui obiecti, quam species
 expressa respectu sui. Ad 2do directio nega. na: nam quibusvis
 aliqua species impressa sit immaterialior et purior suo obiecto, ut e. g.
 species visibilis representatiua rei materialis, non tamen omnis species impressa
 est talis respectu sui obiecti, neg. e. species representatiua Angeli
 superioris est existens in Angelo inferiori, et immaterialior vel purior
 quam sit Angeli superior cuius est representatiua, ut manifestum est.

Obicitur 8mo: si daretur species impressa non habe-
 ret vnde limitaretur et esset infinita in representando.

his

habetur: quod non limitatur ex parte obiecti neque ex parte causae efficientis, 64.
neque ex parte causae subiectivae sive illius, siquidem is potest recipere
speciem Dei perfectiorem & speciem in infinitum.

Respondeo: Ans. & duo species impressae Dei esse limi-
tatae ex viis propriis & intrinsecis principijs creaturae, siquidem
de, sicut intrinsece & huiusmodi creaturae & ut sit determinata
& limitata. Ad id eandem difficultatem fieri potest de specie ex parte
Dei vel de concursu obiectivae Dei ad visionem beatificam, quem
concurrunt ponunt aduersarij.

Obijciunt 9: species impressa representativa obiecti scilicet
& distincta ab ipso habitu sive acquirita, species representativa
obiecti in se habet divinam & distincta ab ipso & habitu fidei
significans elevante, ipsum intellectum ad consequendum actum fidei
significans & etiam species impressa Dei datur in intellectu beati
quod est distincta ab ipso habitu humanis gloriae elevante, illud.
Ans. p[ro]p[ter] hoc species rei scilicet potest esse sine habitu scilicet, simili-
ter species representativa mysterij fidei sine obiecto credendi potest
esse absque habitu, etiam fidei, ut contingit in haereticis.

Respondeo: Ans. dupliciter, quia principium elevans
per modum habitus intellectum ad visionem beatificam & principium
ultimo determinans ad eandem visionem producentur simul
& ab eadem causa efficiente, ac prout dicitur per hoc quod producit unam
qualitatem in intellectu beati quae simul habet rationem principij vel
habitus elevantis intellectum & rationem speciei sive principij ultimo
determinantis intellectum ad visionem beatificam, neque est huius-
modi qualitas implicat, contra vero species impressae scientificae
& habitus scilicet non producentur simul, ut conis docet opinio, neque
ab eadem causa, siquidem eadem species producantur a nobis, productio-
nem habitus scilicet est ab intellectu agente, habitus vero scientificus pro-
ducitur ab actibus scientificis, similiter species intelligibiles inseruien-
tes actui fidei significationis producantur ab intellectu agente & ante
infantilem habitus fidei, ut fit in iis qui adulti convertuntur ad
fidem, vel post eandem infirmitatem, ut fit in iis qui baptizantur
infantes, habitus vero fidei significationis producitur a solo Deo artes
vel post acquisitionem specierum intelligibilium actui fidei inseruien-
tum, ac prout mirum non est si tam species impressae scientificae &
habitus scientifici quam species inseruientes appartent actui fidei
significationis & habitus eorum fidei distinguantur inter se prin-
cipium, a. elevans intellectum ad visionem beatificam & principium
ultimo illum ad eandem visionem ultimo determinans inter se non
dis-

distinguantur. Ex his. o. colligi potest quod sicut ex multiplici
habitu partialium in eadem parte totali non licet arguere plurali-
tatem habituum fieri supradictis, eo quod non sit per rationem, ita quoque ex
distinctione generum intelligibilem actus fidei inveniendum ab
ipso habitu fidei non licet inferre distinctionem inter principium
elevans intellectum creatum, ad visionem beatificam et principium
ultimo determinans illud ad eandem visionem, siquidem
non est ratio per se, nec a nobis ad ignota arguere licet, nisi quando est
eadem vel per rationem.

Obvies ob. ex Suarez lib. 2. de attributis negati-
vis Dei cap. 15. num. 20. si fingamus nullam creatam superioris
ordinis habentem lumen illud, ut videre Deum et quascumque
creaturas, nihilominus illa indigeret specie obiectorum, ut ea posset
intelligere, quia nulla creatura intellectiva nec eius lumen potest esse per se
representativum rerum intelligibilium et similiter de lumine
glorie philosophandum est, siquidem etiam lumen glorie est quoddam
virtus ad modum potentie intellectivae, et ideo per se non habet representativum obiecti,
nec habet rationem generis representantis Deum.

Respondetur tamen, nego consequens, ratio dignitatis, quod
habemus, arguitur etiam, ut constat ex supradictis, quia cogimur esse re-
re, potentiam intellectivam creatam, ex cuius intrinsecis principijs habere
talem limitatam, ut non possit immediate vel ultimo determinari a seipso
et cognitionem, contra verum non habemus sufficientem fundamentum ascendendi quod
lumen glorie ex cuius intrinsecis principijs exigat distinctionem
a specie Dei impressa, nam quamvis lumen glorie habeat rationem potentie
habituales, non tamen simpliciter est potentia intellectiva, sed est complementum intelligi-
tutem etiam est species Dei impressa, ac proinde cum magis conve-
niant inter se ratio principij elevantis intellectum ad visionem Dei, et
ratio principij ultimo determinans ad eandem visionem,
quam conveniant inter se ratio potentie intellectivae, et ratio principij ultimo
determinantis potentiam ad visionem Dei, non valet dicere, haec duo rationes
non possunt identificari in una qualitate vel entitate reali, et neg illa
dicitur. adde, quod potentia intellectiva non exigit semper habere ullam certam
determinatam, ut determinati obiecti annexam, contra vero lumen
glorie exigit semper habere annexam visionem Dei, ac proinde maior
est ratio iudicantis rationem principij elevantis intellectum ad visionem Deum
et rationem principij ultimo determinantis ad illud, demum potest identificari in-
ter se, cum aliunde non simpliciter, nec Deo denegandum sit quicquam
quod non implicet.

Quaeritur denique, an quando supradictum est
lumen

lumen gloriae est intrinsecus pro Deo in productione visionis
beatificae, hoc intelligitur de lumine gloriae prout est habitus ele-
vatus prout habet rationem speciei suae principij ultimo
terminantis ad visionem beatificam. 65.

De illud intelligi de lumine gloriae prout est habitus
elevatus prout, quamvis doctrina potest aliquo modo intelligi esse
de lumine prout habet rationem speciei impressae, in quantum est quod
lumen, quod est species impressa Dei, ut instrumentum Dei, prout est species
ipsius representativa, sed quatenus idem lumen, quod est species Dei
impressa, a Deo productum est. Adde hoc etiam dicitur quod lumen
gloriae ut etiam intrinsecus gratiae sanctificantis, quod est quasi proprietas,
et radicalis naturae spirituales sine vita regnantis. nec obstat quod
lumen gloriae simul creatur esse instrumentum Dei, nam etiam gravitas
existens in lapide est instrumentum naturae lapidis, et simul aliquo modo
instrumentum generantis lapidem, ut docet Aristoteles et Peripatetici.

PARS III

De Objecto visionis beatificae.

CAPITULUM I

An visionem beatificam videantur omnia, quae sunt facta in Deo?

Supponendum est tanquam certum esse facta beatorum de facto
per visionem beatificam videre omnia, quae sunt facta in Deo,
nimirum eius essentiam, attributa, et personarum unitates. constat
ex definitione Concilii Florentini in littera unionis, ubi
definitum est Axioma eorum, quibus nihil purgandum superest,
intueri deum trinum et unum sicut est, &c. Condi-
tum potest definire ex multis scripturae locis, ut ex 3. Ioan.
3. videlicet eum sicut est. Item ad Corinth. 13. viderem nunc
per speculum in enigmate, &c. nunc cognosco ex parte, &c.
Psalm. 14. in illa die cognoscetis quod ego sum pater. et infra:
manifestabo ei mysterium. quae vera non essent nisi personae divi-
nae simul cum ceteris, et attributis viderentur, nec ex eo quod beati
non vident Deum oes, atque liberos Dei, nec oes creaturas, a quas
terminatur Dei omnia vel scia, potest inferri, quod non vident omnia,
quae sunt facta in Deo, nam tam atque liberi Dei quam eius omnia
est scia